

ИНГ-ПРО ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

јануар 2024 / број 85

1/2024

Србија - Златибор, водопад Гостиље

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА ВРГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА
0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221

Година VIII, број 85,
ЈАНУАР 2024.**Оснивач и издавач:**

ИНГ-ПРО

Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а**За оснивача и издавача:**

Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:

Др Маријана Жиравец Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:

мр Андријана Ивић, саветник за порезе и рачуноводство у редакцији часописа „Пословни саветник”;
мр Жељко Албанези;
др Маријана Жиравец Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник”.

Технички уредник:

Милена Станковић

Лектура:

Милица Радованчев

Графичка припрема:

Мирослав Арамбашић

Штампа:

Марго-арт, Београд

Редакција:

Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 890
факс: +381 11 2836 474
имејл: urednik@ingpro.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за рачуноводство, финансије и порезе / главни и одговорни уредник Маријана Жиравец Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017) - . - Београд : ИНГ-ПРО, 2017. (Београд : Digital art). - 30 cm

Месечно. - Друго издање на другом медијуму:

Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-3825

ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

Срећно у нову и бољу 2024. годину!

Улазимо у нову годину различитих расположења. Они код којих је „чаша напола празна” само отворе нови календар уверени да ће сутра бити једнако црно као јуче, а и даље ће за то бити крив неко други. Они други, код којих је „чаша напола пуна”, еуфорични су јер се радују променама, па макар то био нови календар, и праве планове шта ће у новој години променити да им живот буде још бољи него што јесте.

У време изразитих сумњи све је теже да одлучимо коме ћемо и чему веровати. И јесте наше право да будемо обазриви баш према свему и свима. Некада сумњамо и у себе, све двоумећи се да други имају више знања или неку повлашћену информацију. Упркос томе, у години која долази потрудићемо се да оправдамо ваше поверење јер сте одлучили да у часопис „Пословни саветник” не сумњате. Свесни смо чињенице да повлашћених информација у ствари нема, па нам преостаје једино да вас благовремено обавештавамо о свим новинама из области рачуноводства и пореза, као и да учесталим и за вас важним темама поклонимо већу пажњу.

Живот нам је понудио безброј могућности шта да радимо и од чега да живимо. Никако не мислим да је избор рачуноводствене професије лош избор. Често нам се чини да је другима лакше и да су, уз мање рада, чак и више плаћени. Постоји и то, али ако смо у професији у којој као стручњаци можемо суверено да одговоримо на дневне изазове пословања, онда од нашег знања и компетенција зависи како ћемо се осећати и како ћемо живети.

Поштоване колегинице и колеге, цењени претплатници часописа „Пословни саветник”, искрено желим да уђемо у још једну годину у којој нећемо заборавити да се бавимо професијом коју волимо, да ћемо дозволити себи луксуз да будемо господари свог времена и да ћемо добром организацијом посао да држимо тамо где му је место – између листе „уради” и листе „завршено”. Надам се и да ћемо са проблемима и изазовима да се обрачунавамо трезвено и стрпљиво и да нам грешке неће нагризати здравље, него ћемо их исправљати и стављати на горепоменућу листу „завршено”. Желим вам много позитивне енергије јер верујем да је она најважнији покретач, као и добро здравље, мноштво успешно завршених послова и беспрекорно решене недоумице. Редакција овог часописа даће све што је у њеној моћи, знању, искуству и умећу да вам у макар нечему од свега тога помогне.

Ваша уредница,

Маријана Жиравец Младеновић

АКТУЕЛНА ТЕМА

Измене и допуне Правилника о ПДВ-у које ступају на снагу од 1. јануара 2024. године	7
1 Потврђивање испуњености услова за повраћај ПДВ-а путнику од стране царинског органа.....	7
2 Услов за примену пореског ослобођења по основу аванса плаћеног за будући промет добара која су у поступку царинског складиштења	7
3 Услов за остваривање пореског ослобођења који се односи на рачун оверен од стране надлежног царинског органа	8
4 Авансни рачун за промет који је ослобођен ПДВ-а или није предмет опорезивања ПДВ-ом	8
5 Датум промета на електронској фактури која се издаје за sukcesивне испоруке добара или услуга које су извршене у периоду крајем од целог месеца	9
6 Фискални рачун за промет извршен субјекту јавног сектора за који је издата електронска фактура не сматра се рачуном у смислу Закона о ПДВ-у.....	9
Измене и допуне Правилника о електронском фактурисању које ступају на снагу углавном од 1. јануара 2024. године.....	10
1 Рок за електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у.....	11
2 Поступање обвезника који НИЈЕ издао електронску фактуру у року од десет дана по истеку пореског периода	11
Кориговање обрачуна ПДВ-а.....	13
3 Унос у евиденцију обрачуна ПДВ-а по основу аванса, а затим и промета – када је порески дужник наручилац	13
4 Садржина листе корисника СЕФ-а.....	14
5 Брисање корисника СЕФ-а са листе корисника СЕФ-а.....	14

РАЧУНОВОДСТВО

Обим финансијских извештаја, документације за 2023. годину и рокови за достављање.....	16
1 Обвезници састављања финансијских извештаја.....	16
1.1 Привремени прекид обављања делатности предузетника и предузетници који су регистровани у 2023. години, а још нису пријавили почетак обављања делатности.....	17
1.2 Предузетници пољопривредници и физичка лица у систему ПДВ-а (предузетници друга лица) који пословне књиге воде по систему простог књиговодства и предузетници паушалци	17
2 Рачуноводствени оквир за признавање и вредновање позиција у финансијским извештајима	18
3 Обим финансијских извештаја који се јавно објављују.....	19
5 Изјава о неактивности	21
6 Консолидовани годишњи финансијски извештај.....	22
7 Ванредни финансијски извештај.....	23
8 Документација коју обвезници ревизије достављају уз финансијске извештаје	23
9 Потписивање извештаја и документације	24
10 Одговорност и усвајање финансијских извештаја	26
Разврставање правних лица, предузетника и група правних лица за 2024. годину на основу података из финансијских извештаја за 2023. годину.....	27
1 Критеријуми за разврставање правних лица и предузетника.....	27
2 Разврставање група правних лица	29
3 Разврставање у ПИС систему агенције.....	30
Достављање, јавно објављивање и замена финансијских извештаја за 2023. годину	31
1 Приступање Посебном информационом систему (ПИС)	31
2 Евиденција обвезника	31
3 Начин достављања и потписивање документације	32
4 Достављање документације поред финансијских извештаја и документације обвезника ревизије	32
5 Достављање документације обвезника ревизије.....	33
Обједињени ревизорски извештај	33

Обједињени годишњи извештај о пословању	34
Истовремено достављање финансијског извештаја и документације	34
Добровољна ревизија.....	34
6 Провера испуњености услова за обраду, односно јавно објављивање.....	34
Услови за јавно објављивање финансијских извештаја	35
Услови за јавно објављивање изјаве о неактивности.....	36
Услови за јавно објављивање документације обвезника ревизије.....	36
Начин отклањања недостатака.....	36
Упис у Регистар.....	37
7 Јавно објављивање финансијских извештаја и документације.....	37
Јавно објављивање потпуних и рачунски тачних финансијских извештаја, као и исправне документације обвезника ревизије.....	37
Јавно објављивање неисправних финансијских извештаја, као и документације обвезника ревизије.....	38
Изузеци од обавезе јавног објављивања финансијских извештаја и документације.....	38
Објављивање информација од значаја за обраду финансијских извештаја и документације	38
8 Поступање са финансијским извештајима и документацијом која је достављена супротно Закону.....	39
9 Замена јавно објављених финансијских извештаја и документације	40
Замена јавно објављених финансијских извештаја	40
Замена јавно објављеног статистичког извештаја	40
Замена јавно објављене документације обвезника ревизије и посебних података	41
Начин обраде и јавног објављивања замена јавно објављених финансијских извештаја, документације и посебних података	41
10 Накнаде за обраду и јавно објављивање финансијских извештаја.....	41
Накнада за објаву редовног годишњег финансијског извештаја и статистичког извештаја	42
Накнада за обраду и јавно објављивање документације из члана 45. Закона о рачуноводству, коју достављају обвезници РЕВИЗИЈЕ	42
11 Казнене одредбе.....	42
Рачуноводствено евидентирање набавки/промета извршених у 2023. години за које је рачун издат у 2024. години.....	43
Укалкулисавање права купца на повраћај робе.....	47
1 Услови за признавање прихода од продаје робе	48
2 Право на повраћај добара као догађај након датума биланса стања	48
3 Процена вероватноће враћања добара након одобравања финансијских извештаја – исправка грешке или рачуноводствене процене	51
Признавање прихода од услуга које се пружају током два или више обрачунских периода: процена степена довршености услуга на крају године	54
Разграничавање прихода и расхода између два обрачунска периода коришћењем рачуна активних и пасивних временских разграничења.....	56
1 Унапред плаћени трошкови који се односе на наредну годину.....	56
2 Потраживања за нефактурисани приход.....	57
3 Разграничени трошкови по основу обавеза.....	58
4 Унапред обрачунати трошкови	59
5 Унапред наплаћени приходи	60
6 Разграничени зависни трошкови набавке.....	60
7 Одложени приходи и примљене донације	61
8 Разграничени приходи по основу потраживања	63
Информација: Измене у Техничком упутству за фискализацију – нове шифре за купце пољопривредног газдинства	64

ПОРЕЗИ

Пореско-рачуноводствени третман обезвређења потраживања (исправке вредности и отписа).....	65
1 Рачуноводствена политика и индикатори ненаплативости потраживања.....	67
1.1 Рачунање доспелости потраживања у складу са рачуноводственим политикама обвезника	67

САДРЖАЈ

2 Књижење исправке вредности потраживања и наплате претходно исправљеног потраживања.....	69
2.1 Умањење вредности потраживања у складу са МСФИ за МСП и Правилником за микро правна лица	69
2.2 МСФИ 9 – Модел очекиваних кредитних губитака	71
2.3 Књижење наплате исправљеног потраживања.....	76
2.4 Праћење наплате исправљених потраживања до дана одобрења финансијских извештаја.....	76
2.5 Пренос на дугорочна потраживања	77
3 Исправка вредности потраживања у пореском билансу	78
3.1 Исправка вредности појединачних потраживања од лица којима се истовремено дугује.....	79
3.2 Исправка вредности потраживања која није била призната као расход у пореском билансу за претходну годину	79
3.3 Признавање расхода по основу исправке вредности појединачних потраживања за обвезнике који примењују МСФИ 9	80
3.4 Наплаћена потраживања која су раније била исправљена	81
4 Књижење директног отпис потраживања	82
5 Отпис потраживања у пореском билансу	83
5.1 Отпис појединачних потраживања која се, у складу са прописима о рачуноводству, не исказују као приход обвезника	85
5.2 Отпис појединачних потраживања обухваћених финансијским реструктурирањем	85
5.3 Отпис појединачних потраживања обухваћених унапред припремљеним планом реорганизације	86
5.4 Отпис „ситних“ потраживања.....	86
5.5 Отпис застарелих потраживања и потраживања од дужника који су брисани из Регистра привредних субјеката	87
5.6 Отпис потраживања од „бившег“ предузетника или отпис потраживања од физичког лица.....	88
5.7 Повлачење тужбе	88
5.8 Непријављена потраживања у стечајном поступку и оспорена потраживања од стране стечајног управника	89
5.9 Отпис потраживања за које је у претходном пореском периоду извршена исправка вредности	90
5.10 Наплаћена потраживања која су раније била отписана	92
6 Отпис девизног потраживања – извештавање НБС.....	93
7 Губитак од продаје појединачних потраживања.....	94
8 Исправка вредности и отпис потраживања по основу датог јемства.....	96
Пореско-рачуноводствени третман приходавања обавеза услед отписа или опроста истих.....	98
1 Отпис застареле обавезе	98
1.1 Отпис обавезе за примљени аванс.....	99
1.2 Отпис обавезе према субјекту који више не постоји	100
2 Опраштање (отпуст) дуга.....	100
3 Приходовање обавеза из угла пореза на добит и пореза на поклон.....	101
4 Отпуст обавеза према оснивачу друштва	102
5 Отпис девизних обавеза	105
Достављање обавештења о лицима која нису у систему ПДВ-а, а од њих је вршен откуп секундарних сировина, пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга	106
Промена ПДВ пореског периода: по сили закона или уз захтев за промену пореског периода који се доставља најкасније до 15. јануара 2024.....	109
1 Промена пореског периода по сили закона и достављање обавештења.....	110
2 Добровољна промена пореског периода из тромесечног у месечни	111
Коментар Правилника о условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на моторно гориво које се користи за пољопривредне сврхе	112
1 Садржина рачуна, односно фискалног рачуна на основу ког се остварује рефакција	113
2 Ко остварује право на рефакцију акцизе?.....	114
3 Износ у ком се остварује рефакција акцизе.....	115
4 Подношење захтева за рефакцију	115
5 Вођење евиденције о лицима којима је одобрена рефакција плаћене акцизе и о износу акцизе за који је извршена рефакција	116

ЗАРАДЕ

Елементи обрачуна зарада запослених у 2024. години.....	117
---	-----

1 Основни параметри за обрачун зарада у 2024. години	117
1.1 Неопорезиви износ за зараде у 2024. години.....	117
1.2 Обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање на зараде у 2024. години.....	117
1.3 Нова најнижа основица доприноса	118
1.4 Нова највиша месечна основица доприноса	119
1.5 Нови износ минималне цене рада у 2024. години	120
2 Примена неопорезивог износа зараде од 25.000 динара на исплате зарада од 1. јануара 2024. године	120
2.1 Дефинисање примања са карактером зараде у Закону о порезу	120
2.2 Обрачун зараде и пореског умањења приликом исплате целе зараде за децембар 2023. године у току јануара 2024. године – ПУНО РАДНО ВРЕМЕ.....	121
2.3 Обрачун зараде и пореског умањења приликом исплате зараде од 1. јануара 2024. године – НЕПУНО РАДНО ВРЕМЕ.....	125
2.4 Обрачун зараде и пореског умањења када запослени ради код више послодаваца.....	127
2.5 Примена пореског умањења приликом исплате зараде у деловима	128
2.6 Неопорезиви износ за инвалиде рада II и III категорије	129
2.7 Остали случајеви примене Правилника у вези са одређивањем пореског умањења.....	130
2.8 Неплаћено одсуство и обрачун доприноса за здравствено осигурање	131
3 Примена најниже основице доприноса на рад са непуним радним временом код једног или више послодаваца	132
4 Исплата минималне зараде у 2024. години	134
4.1 Зашто је послодавцима битан износ минималне зараде?.....	135
4.2 Када се и како исплаћује сразмерни износ минималне зараде	136
4.3 Одлука о исплати минималне зараде запосленима код послодавца у 2024. години.....	137
4.4 Продужење исплате минималне зараде.....	138
4.5 Обавеза послодаваца да исплате и минималну накнаду зараде	139
Укалкулисавање зарада, бонуса, накнада зарада, личне зараде предузетника, доприноса за оснивача заступника и других накнада на 31. 12. 2023. године	142
1 Укалкулисавање зарада и бонуса	142
1.1 Укалкулисавање бонуса	145
1.2 Укалкулисавање зараде квалификованог новозапосленог лица из члана 21ж ЗПДГ и 45ђ Закона о доприносима	149
1.3 Укалкулисавање зараде новозапослених лица из члана 21в и 21д ЗПДГ за које ће захтев за рефундацију бити поднесен у 2024. години	151
2 Укалкулисавање накнаде зараде за боловање до 30 дана	153
3 Укалкулисавање неисплаћених накнада трошкова и других примања запосленима	154
3.1 Укалкулисавање неисплаћених отпремнина приликом одласка у пензију код послодаваца који нису обавезни да исказују резервисања по датом основу	154
3.2 Укалкулисавање неисплаћених јубиларних награда за 2023. годину код послодаваца који нису обавезни да исказују резервисања по том основу.....	155
4 Укалкулисавање личне зараде предузетника.....	156
5 Укалкулисавање обавеза за доприносе за осниваче – заступнике друштва	158
6 Укалкулисавање накнаде за рад директора и бонуса члановима управе.....	160
7 Укалкулисавање накнада по уговорима ван радног односа	161
Обрачун личне зараде предузетника и предузетника пољопривредника у 2024. години	162
1 Основна правила за обрачун пореза и доприноса на личну зараду.....	163
2 Обрачун доприноса за предузетника	164
2.1 Прерачунавање из нето износа личне зараде у бруто	164
2.2 Подношење пореске пријаве ППП-ПД.....	165
3 Обрачун доприноса за предузетника пољопривредника	166
3.1 Прерачунавање из нето износа личне зараде предузетника пољопривредника у бруто	167
3.2 Подношење пореске пријаве ППП-ПД.....	168
Преглед олакшица за запошљавање које послодавци могу да користе у 2024. години	168
1 Олакшица из члана 21в ЗПДГ / члана 45. ЗДОСО	169
2 Олакшица из члана 21д ЗПДГ / члана 45в ЗДОСО	171
3 Олакшица из члана 21г ЗПДГ / члана 45б ЗДОСО.....	173

САДРЖАЈ

4 Олакшица из члана 21ж ЗПДГ / члана 45ђ ЗДОСО	174
5 Олакшица из члана 21з ЗПДГ / члана 45ж ЗДОСО	178
6 Олакшица из члана 15в ЗПДГ / члана 15а ЗДОСО	179
7 Олакшица из члана 21е ЗПДГ / члана 45д ЗДОСО	181
8 Олакшица из члана 21и ЗПДГ / члана 45з ЗДОСО	183
9 Карактеристична питања приликом коришћења олакшица	185
Примена измена и допуна Закона о здравственом осигурању од 4. новембра 2023. године	188
1 Одлучивање о дужини боловања запосленог	188
2 Када се повезују, а када се не повезују дани боловања запосленог	189
2.1 Када ЈЕ могуће повезивање боловања	190
2.2 Када НИЈЕ могуће повезивање боловања	191
3 Републички фонд за здравствено осигурање врши обрачун накнаде зараде за боловање дуже од 30 дана	192
4 Нове казнене одредбе у Закону	193
Порески третман сопствених акција које запослени добије од послодавца или од с послодавцем повезаног правног лица	194
1 Додељивање сопствених акција друштва запосленима	194
2 Порески третман доделе сопствених акција запосленима	194
2.1 Услови за пореско ослобођење на добијене сопствене акције	194
2.2 Опорезивање добијених сопствених акција	197
Утврђивање висине накнаде члановима надзорних одбора јавних предузећа у 2024. години	201
1 Висина накнаде председника и чланова надзорног одбора јавних предузећа	201
2 Порески третман накнаде члановима надзорног одбора	202
2.1 Порез	202
2.2 Допринос за пензијско-инвалидско осигурање	202
2.3 Допринос за здравствено осигурање	203
2.4 Примери обрачуна	203
Подношење пореске пријаве за исказивање прихода и обрачун пореских обавеза радника на интернету – фриленсера за четврти квартал октобар–децембар 2023. године – предаја до 30. јануара 2024. године –	205
1 Модели обрачуна прихода и пореских обавеза фриленсера за октобар–децембар 2023. године	205
2 Подношење пореске пријаве на обрасцу ПП ОПО-К за четврти квартал 2023. године	207
Напомене уз попуњавање обрасца ПП ОПО-К	209

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за јануар 2024. године	211
Актуелни статистички подаци на дан 25. 12. 2023. године	216
1 Просечна месечна зарада по запосленом	216
2 Доприноси за социјално осигурање	216
2.1 Стопе доприноса	216
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса	216
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса	216
3 Минимална зарада	216
4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом	216
5 Индекс потрошачких цена	217
6 Законске камате	217
6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе	217
6.2 Годишња законска затезна камата	217
7 Накнаде трошкова и друга примања запослених	218

Измене и допуне Правилника о ПДВ-у које ступају на снагу од 1. јануара 2024. године

У уторак, 26. децембра 2023. године у „Службеном гласнику РС” бр. 116/2023 објављен је Правилник о изменама и допунама Правилника о порезу на додату вредност, чије одредбе ступају на снагу од 1. јануара 2024. године. Измене и допуне извршене су у пет чланова Правилника о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 37/2021, 64/2021, 127/2021, 49/2022, 59/2022, 7/2023, 15/2023, 60/2023 и 96/2023 – даље: Правилник о ПДВ-у), а додат је и један нови члан.

1 Потврђивање испуњености услова за повраћај ПДВ-а путнику од стране царинског органа

У вези са остваривањем права купца – путника који у Републици Србији нема пребивалиште ни боравиште (даље: путник) на повраћај ПДВ-а за купљена добра у складу са Законом о ПДВ-у, у члан 85. став 2. Правилника о ПДВ-у додата је тачка 3а), која се односи на потврђивање испуњености услова за повраћај ПДВ-а путнику, које обавља царински орган након провере. Дакле, у складу са чланом 85. став 2. Правилника о ПДВ-у, пре потврђивања испуњености услова за повраћај ПДВ-а путнику царински орган дужан је да утврди да ли:

- 1)** подаци из пасоша или друге путне исправе, односно исправе за прелазак државне границе одговарају подацима из захтева путника за повраћај ПДВ-а;
- 2)** добра дата на увид одговарају добрима из захтева путника за повраћај ПДВ-а и из рачуна, као и да та добра нису коришћена;
- 3)** захтев путника за повраћај ПДВ-а и рачун, односно рачуни садрже потпис продавца, ако је захтев путника за повраћај ПДВ-а издат у папирном облику;
- 3а)** подаци о броју и датуму издавања рачуна који су наведени у захтеву путника за повраћај ПДВ-а идентични су подацима који су наведени у рачуну (нпр. ПФР број рачуна);
- 4)** укупна вредност добара са ПДВ-ом, исказана у захтеву путника за повраћај ПДВ-а, једнака је или већа од 6.000 динара;

5) добра се отпремају пре истека три календарска месеца по истеку календарског месеца у ком је извршен њихов промет.

Напомињемо да су у вези са темом остваривања пореског ослобођења за промет добара која путник отпрема у иностранство у личном пртљагу, за некомерцијалне сврхе, детаљна појашњења дата у истом именом чланку у броју 9/2022, на стр. 96.

2 Услов за примену пореског ослобођења по основу аванса плаћеног за будући промет добара која су у поступку царинског складиштења

У складу са чланом 24. став 1. тачка 6) Закона о ПДВ-у не плаћа се ПДВ на промет добара која су у поступку царинског складиштења, с тим што су услови за остваривање права на пореско ослобођење прописани чланом 93. Правилника о ПДВ-у. У тај члан додат је нови став 4.

У складу са чланом 93. став 1. Правилника о ПДВ-у, пореско ослобођење из члана 24. став 1. тачка 6) Закона за промет добара која су у поступку царинског складиштења обвезник ПДВ-а који врши промет, односно прималац добара који је за тај промет порески дужник у складу са Законом може да оствари ако поседује:

- 1)** декларацију у електронском облику, односно оверену копију декларације у папирном облику којом се доказује да су добра у поступку царинског складиштења у складу са царинским прописима;
- 2)** рачун за испоруку добара оверен од стране надлежног царинског органа.

Ставом 2. истог члана додатно је прецизирано да надлежни царински орган, на захтев обвезника ПДВ-а који врши промет, односно примаоца добара који је за тај промет порески дужник у складу са Законом, оверава рачун из става 1. тачка 2) тог члана **ако су добра у тренутку промета била у поступку царинског складиштења.**

Када је у питању авансно плаћање за промет добара која су у поступку царинског складиштења, ставом 3. члана 93. Правилника о ПДВ-у прописано је да, ако је накнада, односно део накнаде

- 1) број фискалног рачуна;
- 2) изјаву субјекта јавног сектора да ПДВ исказан у фискалном рачуну није коришћен као претходни порез, односно да је извршена исправка одбитка претходног пореза.

После издавања електронске фактуре обвезник ПДВ-а издаје фискални рачун рефундације за промет за који су издати фискални рачун и електронска фактура.

Редакција

Измене и допуне Правилника о електронском фактурисању које ступају на снагу углавном од 1. јануара 2024. године

Као резултат недавно извршених измена и допуна Закона о електронском фактурисању, којима су од 1. јануара 2024. године наложена измењена правила, нарочито у погледу рока у ком је обвезник дужан да изврши евидентирање обрачуна ПДВ-а у Систему електронских фактура (даље: СЕФ), као и прописивања рока за кориговање обрачуна ПДВ-а, извршене су измене и допуне Правилника о електронском фактурисању (даље: Правилник), које су објављене у „Службеном гласнику РС” бр. 116/2023. Осим што су извршене измене одредби Правилника како би се ускладили са одредбама Закона о електронском фактурисању, као и да би се прописало брисање корисника са листе корисника СЕФ-а, на шта упућују и саме одредбе Закона о електронском фактурисању, законодавац је искористио прилику да прецизира неке норме коју су пропуштене приликом иницијалног доношења Правилника.

Измењено је и допуњено пет чланова Правилника, уз додавање три нова члана, при чему се измене односе на следеће:

- У члану 1. Правилника прецизирано је да се тим правилником уређује, између осталог, и садржина листе корисника СЕФ-а, услови за брисање са листе корисника СЕФ-а, као и начин и поступак брисања са листе корисника СЕФ-а, што и јесте прописано новододатим члановима 34а, 34б и 34в Правилника.
- Члан 12. Правилника допуњен је у делу минималне садржине авансне електронске фактуре тако што је измењена тачка 12) става 1. тог члана, па авансна електронска фактура обавезно садржи износ авансне фактуре и **основ за авансну уплату**.

- Рок за електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у, прописан чланом 18. Правилника, усклађен је са роком који налаже Закон о електронском фактурисању (у року од десет дана по истеку пореског периода).

- Измењене су одредбе члана 21. Правилника, које се односе на обвезнике који нису издали електронску фактуру до 10. у месецу за претходни порески период у ком је настала пореска обавеза за ПДВ (по основу извршеног промета, примљеног аванса или накнадног повећања основице).

- Чланом 25. Правилника сада је прецизирано да се, и у случајевима када је порески дужник прималац добара односно услуга, по основу плаћеног аванса, а затим и примљеног промета врши унос у Појединачну евиденцију како по основу аванса тако и по основу примљеног промета, без обзира на то да ли су плаћање аванса и извршење промета обављени у истом или различитим пореским периодима.

Измене и допуне Правилника ступају на снагу 1. јануара 2024. године, осим одредаба новододатог члана 34а Правилника, које се односе на податке које садржи листа корисника СЕФ-а, које ступају на снагу 1. марта 2024. године.

Наглашавамо да предметним изменама Правилника није прецизирана најбитнија измена Закона о електронском фактурисању – увођење обавезе електронског евидентирања **претходног** пореза. Подробнија појашњења тек могу да се очекују кроз неке наредне измене подзаконског акта (Правил-

СЕФ-а испуњава услове за брисање са листе корисника СЕФ-а.

У складу са чланом 34в Правилника, ако су испуњени услови за брисање са листе корисника СЕФ-а, **на захтев корисника СЕФ-а** Централни информациони посредник брише корисника наведеног система са те листе.

Захтев за брисање корисника са листе доставља се електронским путем, а садржи податке о:

- називу и ПИБ-у корисника СЕФ-а на ког се захтев односи и
- основу за брисање са листе корисника СЕФ-а.

У складу са ставом 3. члана 34в Правилника, уз захтев могу да се приложе и електронска или друга документа којима се доказује постојање основа за брисање са листе корисника СЕФ-а.

Правилником није прецизирано шта конкретно значи подношење захтева корисника са листе електронским путем. Тренутно се такво обавештење/захтев доставља на мејл-адресу **cip@mfin.gov.rs**.

Према ставу 4. члана 34в Правилника, изузетно од става 1. тог члана, Централни информациони посредник **по службеној дужности може да избрише корисника СЕФ-а са листе корисника СЕФ-а ако у току поступања дође до сазнања да је корисник наведеног система престао да постоји**. Дакле, у случају када је привредни субјект брисан из регистра (престао да постоји), Централни информациони посредник требало би да по службеној дужности (дакле, без подношења захтева од стране обвезника) избрише тог корисника са листе.

ПС

Обим финансијских извештаја, документације за 2023. годину и рокови за достављање

Састављање финансијских извештаја за 2023. годину врши се у складу са одредбама:

- Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 и 44/2021 – други пропис – даље: **Закон**) и
- Правилника о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: **Правилник о форми финансијских извештаја**).

Редовни годишњи финансијски извештаји за 2023. годину састављају се по истим правилима као и за претходну, 2022. годину, с обзиром на то да се подзаконски акти којима је уређено састављање образаца нису мењали.

1 Обвезници састављања финансијских извештаја

Полазећи од одредби члана 4. Закона, обвезници састављања и јавног објављивања годишњих финансијских извештаја су:

1) правна лица:

- привредна друштва,
- Народна банка Србије,
- банке, платне институције, институције електронског новца,
- друштва за осигурање и друштва за реосигурање,
- даваоци финансијског лизинга,
- пензијски фондови и друштва за управљање добровољним пензијским фондовима,
- инвестициони фондови и друштва за управљање инвестиционим фондовима,
- берзе и брокерско-дилерска друштва,
- Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности,
- факторинг друштва,
- задруге,
- установе које обављају делатност ради стицања добити и

■ правна лица која у складу са посебним прописима примењују одредбе наведеног закона;

2) друга правна лица – правна лица чије се пословање делом финансира из јавних прихода или других наменских извора, а делом или у целини оствареним приходима на тржишту или по основу учлањења, при чему се иста не оснивају ради стицања добити, као што су:

- политичке организације,
- синдикалне организације са својством правног лица,
- фондациије и задужбине,
- коморе,
- цркве и верске заједнице у делу обављања привредне или друге делатности у складу са прописима којима је уређено обављање тих делатности и
- друге организације организоване по основу учлањења;

3) предузетници који пословне књиге воде по систему двојног књиговодства;

4) правна лица и други облици организовања које је правно лице основало у иностранству, ако за њих прописима тих држава није утврђена обавеза вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја;

5) огранци и други организациони делови правних лица са седиштем у иностранству који обављају привредну делатност у Републици Србији, ако посебним прописима није друкчије уређено;

6) стечајна маса стечајног дужника над којом се наставља поступак стечаја у случају обуставе или закључења тог поступка над стечајним дужником, у смислу закона којим се уређује стечај.

Правилник о форми финансијских извештаја примењује се и на факторинг друштва, установе (друга правна лица) које обављају делатност ради стицања добити, правна лица која у складу са посебним прописима примењују одредбе закона, огранке и друге организационе делове страних правних лица који обављају привредну делатност у Републици Србији, у складу са законом.

Ако је једини законски заступник правног лица нерезидент (странац), он мора да предузме неопходне радње да добије привремени ЈМБГ (и на основу њега квалификовани електронски потпис) или да захтева издавање квалификованог електронског потписа на основу пасоша.

Ако је једини директор друштва дао оставку, у обавези је да настави да предузима послове који не трпе одлагање до именовања новог директора, али не дуже од тридесет дана од дана регистрације те оставке у складу са законом о регистрацији. У послове који не трпе одлагање сврставају се нпр. послови потписивања финансијских извештаја који доспевају у том периоду. У складу са чланом 546. став 1. тачка 7) Закона о привредним друштвима, уколико друштво остане без законског или привременог заступника, а не региструје новог у року од три месеца од дана брисања законског односно привременог заступника из Регистра привредних субјеката, покрене се принудна ликвидација.

* * *

Документацију обвезника ревизије потписују следећа лица:

1. ревизорски извештај у електронском облику – кључни ревизорски партнер својим квалификованим електронским потписом;
2. одлуку о усвајању финансијског извештаја и годишњег извештаја о пословању обвезника ревизије:
 - овлашћено лице надлежног органа управљања својим квалификованим електронским потписом – ако је документација у електронском облику, односно
 - законски заступник, који својим квалификованим електронским потписом потврђује аутентичност дигитализоване изворне документације (коју је у изворном/папирном облику својеручно потписало овлашћено лице надлежног органа управљања).

10 Одговорност и усвајање финансијских извештаја

Чланом 43. Закона прописана је колективна одговорност за финансијске извештаје, при чему свако од набројаних лица одговара за свој део посла у складу са надлежностима које су му законом и интерном регулативом додељене.

Законски заступник, орган управљања и надзорни орган правног лица, у складу са Законом, односно предузетник, као и лице одговорно за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја, односно лице које је пружалац рачуноводствених услуга одредио као одговорно за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја тог правног лица или предузетника, делујући у оквиру надлежности које су им законом и интерном регулативом правног лица, односно предузетника додељене, колективно су одговорни за истинито и поштено приказивање:

- 1) редовног годишњег финансијског извештаја и годишњег извештаја о пословању;
- 2) консолидованог годишњег финансијског извештаја и консолидованог годишњег извештаја о пословању.

Лице одговорно за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја, у складу са Законом, може да буде:

- физичко лице које испуњава услове прописане општим актом обвезника (члан 15. Закона),
- пружалац рачуноводствене услуге, тј. правно лице / предузетник који је уписан у Регистар пружалаца рачуноводствених услуга и ком је обвезник уговором поверио вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја (члан 16. став 1. Закона) или
- повезано правно лице (члан 16. став 2. Закона).

Финансијске извештаје усваја скупштина или други надлежни орган правног лица, односно предузетник.

ПС

ИНГ-ПРО

Разврставање правних лица, предузетника и група правних лица за 2024. годину на основу података из финансијских извештаја за 2023. годину

Увод

Обим редовних годишњих финансијских извештаја за 2023. годину одређује се на основу разврставања које је извршено на основу податка из редовних годишњих финансијских извештаја за 2022. годину. На основу податка из финансијских извештаја за 2023. годину правна лица и предузетници разврставају се у микро, мала, средња или велика, при чему утврђену величину користе за наредну 2024. годину. Од величине у коју је правно лице или предузетник разврстан зависи:

- коју регулативу ће користити за вредновање елемената финансијских извештаја (МСФИ, МСФИ за МСП или Правилник за микро и друга правна лица);
- обим годишњег финансијског извештаја;
- обавеза састављања годишњег извештаја о пословању;
- обавеза ревизије финансијских извештаја;
- исказивање појединих информација у извештају о корпоративном управљању, што је саставни део извештаја о пословању јавних друштава.

1 Критеријуми за разврставање правних лица и предузетника

У складу са чланом 6. Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 и 44/2021 – други пропис – даље: **Закон**) правна лица и предузетници разврставају се у микро, мала, средња и велика правна лица у зависности од:

- просечног броја запослених,
- пословног прихода у пословној години и
- вредности укупне aktive,

утврђених на дан састављања редовног годишњег финансијског извештаја у пословној години.

У складу са чланом 6. став 6. Закона разврставање у складу са наведеним критеријумима врши правно лице, односно предузетник самостално,

на датум биланса редовног годишњег финансијског извештаја, а затим **добијене податке користе за наредну пословну годину**. Другим речима, правно лице, односно предузетник самостално се разврстава на основу података из финансијских извештаја за 2023. годину, унетих у Посебан информациони систем Агенције, при чему утврђену величину користе за наредну 2024. годину.

У складу са чланом 6. став 8. Закона новооснована правна лица, односно предузетници разврставају се на основу података из финансијских извештаја за пословну годину у којој су основани и броја месеци пословања, а утврђени подаци користе се за текућу пословну годину. Добијене податке користе и за наредну пословну годину сходно одредбама става 6. наведеног члана Закона. Другим речима, новооснована правна лица, односно предузетници величину утврђену на основу података из редовног годишњег финансијског извештаја за 2023. годину, у којој су основани, као и броја месеци пословања, користе за текућу 2023. и наредну 2024. годину.

Разврставање се врши применом Посебног информационог система, на основу података које унесе правно лице – обвезник разврставања.

Потребно је напоменути да је за правна лица, односно предузетнике којима Агенција није верификовала величину утврђену на основу финансијских извештаја за 2022. годину (зато што нису предали финансијски извештај за 2022. годину, финансијски извештај за 2022. годину није објављен услед утврђених недостатака и сл.) неопходно да та правна лица, односно предузетници утврде величину **којом би се одредиле обавезе у вези са састављањем и достављањем финансијских извештаја за 2023. годину**. У зависности од просечног броја запослених, пословног прихода и вредности укупне aktive, утврђене на дан састављања редовног годишњег финансијског извештаја за 2022. годину, наведена правна лица, односно предузетници разврставају

Граничне вредности за разврставање по величини групе исказане у хиљадама динара:

Група правних лица	Просечан број запослених (цео број)	Пословни приход (у 000 РСД)	Укупна вредност aktive на датум биланса (у 000 РСД)
	АОП 9005, кол. 3 Службеног извештаја	АОП 1001, кол. 5 Биланса успеха	АОП 0059, кол. 5 Биланса стања
МАЛА	≤ 50	≤ 937.390	≤ 468.695
СРЕДЊА	> 50	> 937.390	> 468.695
	≤ 250	≤ 4.686.948	≤ 2.343.474
ВЕЛИКА	> 250	> 4.686.948	> 2.343.474

Група правних лица разврстава се у малу, средњу или велику групу ако испуњава најмање два од три наведена критеријума. Ако група задовољава најмање два од три критеријума за добијање ознаке микро, разврстава се у малу групу правних лица. Обвезник који не испуњава два од три критеријума за разврставање, већ има различите показатеље по сваком од критеријума, разврстава се према следећем:

- у малу групу правних лица разврстава се и група која утврди комбинацију показатеља: велико–мало–микро или средње–мало–микро;
- у средњу групу правних лица разврстава се и група која утврди комбинацију показатеља: велико–средње–мало или велико–средње–микро.

За прерачунавање девизних износа у динарску противвредност примењује се званичан средњи курс динара који утврђује НБС, а важи на датум биланса консолидованог годишњег финансијског извештаја.

У складу са чланом 7. став 4. Закона разврставање групе у складу са наведеним критеријумима врши матично правно лице самостално, на датум биланса консолидованих годишњих финансијских извештаја, а затим добијене податке користи за текућу пословну годину.

Овде је важно подсетити на то да мале групе правних лица немају обавезу да састављају и достављају консолидовани годишњи финансијски извештај – осим ако је најмање један члан те групе правних лица друштво од јавног интереса.

3 Разврставање у ПИС систему агенције

У условима када се целокупан процес финансијског извештавања у Агенцији одвија искључиво у електронском облику, преко ПИС система, и поступак разврставања спроводи се унутар ПИС система, у оквиру ког је Агенција обезбедила и калкулатор за разврставање. Приликом састављања финансијских извештаја за 2023. годину обвез-

ницима разврставања на располагању је у склопу ПИС система и на интернет страници Агенције калкулатор за разврставање, преко кога се утврђује величина за 2024. годину:

- правних лица и предузетника и
- групе правних лица,
- односно обавеза вршења ревизије финансијских извештаја за 2024. годину.

Сам поступак разврставања је једноставан, а спроводи се тако што се преко калкулатора у део који се односи на посебне податке уносе подаци ради верификовања величине од стране Агенције, и то подаци о:

- просечном броју запослених, који је исказан у статистичком извештају (цео број),
- пословном приходу у пословној години, који је исказан у билансу успеха (у хиљадама динара) и
- вредности укупне active, утврђене на датум биланса годишњег финансијског извештаја, која је исказана у билансу стања (у хиљадама динара).

Утврђену величину, исказану у обавештењу о разврставању, обвезник доставља Агенцији у оквиру захтева за јавно објављивање редовног односно консолидованог годишњег финансијског извештаја. Утврђену величину правна лица и предузетници који су пословали целе године користе за наредну пословну годину, новооснована правна лица и предузетници за текућу и наредну пословну годину, а разврстана група правних лица за текућу пословну годину.

Закључак

С обзиром на то да се годишњи финансијски извештаји достављају електронским путем, коришћењем Посебног информационог система Агенције обвезници неће морати самостално да израчунавају параметре за разврставање јер ће то урадити систем. Једина њихова обавеза биће да на одговарајуће место у захтеву за јавно објављивање годишњег финансијског извештаја упишу величину у коју су разврстани.

Достављање, јавно објављивање и замена финансијских извештаја за 2023. годину

Достављање финансијских извештаја за 2023. годину врши се у складу са одредбама Правилника о условима и начину јавног објављивања финансијских извештаја и вођењу Регистра финансијских извештаја („Сл. гласник РС” бр. 142/2020 и 139/2022 – даље: **Правилник**).

1 Приступање Посебном информационом систему (ПИС)

Финансијске извештаје из члана 44. и документацију обвезника ревизије из члана 45. Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 и 44/2021 – други пропис), **који су потписани квалификованим електронским потписом законског заступника**, односно другог овлашћеног лица у складу са прописима, обвезници уносе у Посебан информациони систем (даље: ПИС) и достављају Агенцији за привредне регистре (даље: Агенција) у електронском облику, путем интернета, по поступку који је утврђен Техничким упутством за примену Посебног информационог система (даље: Техничко упутство). У складу са чланом 6. Правилника, ПИС и Техничко упутство за извештајну 2023. годину Агенција је дужна да учини доступним обвезницима преко своје интернет странице најкасније до краја јануара 2024. године.

За све нове обвезнике достављања редовних финансијских извештаја на објаву важно је да законски заступници на време обезбеде квалификовани електронски потпис како би у прописним роковима предали извештаје.

Пријава на ПИС коришћењем АПР налога омогућена је до 31. 12. 2023. године, а након тога пријава ће бити доступна искључиво преко портала **eID.gov.rs**.

Корисници који имају већ креиран кориснички налог у АПР могу да приступе ПИС-у путем пријаве преко портала eID.gov.rs и да у наредном кораку повежу свој eID налог са корисничким налогом у АПР. Уколико се корисник први пут пријављује у

систем Агенције и нема креиран кориснички налог, потребно је да се пријави преко система еУ-праве. Након успешне пријаве преко eID налога аутоматски ће бити преусмерен у систем АПР, са могућношћу креирања корисничког налога. При том је корисник, по правилу, лице које саставља захтев и уноси податке и документацију у ПИС ФИ Агенције, с тим што не мора да буде законски заступник.

За решавање техничких питања у вези са приступом ПИС-у потписивањем захтева или документације обвезници за помоћ могу да се обрате Агенцији на мејл **sd@apr.gov.rs**.

2 Евиденција обвезника

Агенција води евиденцију обвезника који су према Закону о рачуноводству дужни да састављају и објављују годишње финансијске извештаје. У складу са чланом 4. Правилника, у евиденцији обвезника воде се основни статусни подаци о правним лицима и њиховим законским заступницима, односно о предузетницима, као и остали подаци који су неопходни за спровођење поступка обраде финансијских извештаја и документације уз финансијске извештаје у складу са Законом и Правилником.

За обвезнике који се региструју у регистрима које води Агенција статусни подаци преузимају се из тих регистара. За обвезнике који се региструју у регистрима које воде други државни органи и организације статусни подаци преузимају се из тих регистара, ако се они воде у електронској форми и према матичном броју обвезника, као основном идентификационом податку. Ако се регистри других државних органа и организација не воде у електронској форми и према матичном броју обвезника, основни статусни подаци за те обвезнике преузимају се из регистара и евиденција које води Републички завод за статистику, односно Пореска управа.

Накнада за објаву редовног годишњег финансијског извештаја и статистичког извештаја

Опис/обвезник	Износ
Велика и средња правна лица	3.500 динара
Предузетници који су разврстани као велика или средња правна лица	
Сва јавна друштва без обзира на величину	
Правна лица која имају обавезу састављања консолидованих годишњих финансијских извештаја, без обзира на величину	
За консолидовани годишњи финансијски извештај	1.400 динара
Велика и средња друга правна лица која примењују Правилник о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица	
Мала правна лица	
Предузетници разврстани као мало правно лице	
Микро правна лица	550 динара
Микро друга правна лица која примењују Правилник	
Предузетници разврстани као микро правно лице	300 динара
Достављање изјаве о неактивности	
Неблаговремено достављен финансијски извештај, односно изјава о ликвидности	Основна накнада + 3.000 динара
Замена финансијских извештаја	Основна накнада

Накнада за обраду и јавно објављивање документације из члана 45. Закона о рачуноводству, коју достављају обвезници РЕВИЗИЈЕ

Опис/обвезници	Износ
Велика и средња правна лица	3.500 динара
Сва јавна друштва без обзира на величину	
Микро и мала правна лица која у складу са Законом о рачуноводству састављају годишњи извештај о пословању	
Документација уз консолидовани годишњи финансијски извештај	
Мала и микро правна лица	2.500 динара
Предузетник, без обзира на величину	
Достављање коригованог годишњег финансијског извештаја (уз документацију)	Накнада за објављивање документације + основна накнада за финансијске извештаје
Достављање коригованог консолидованог годишњег финансијског извештаја (уз документацију)	
Неблаговремено достављање документације	Основна накнада + 3.000 динара
Замена редовног финансијског извештаја и документације	Основна накнада за финансијске извештаје + основна накнада за документацију
Замена консолидованог финансијског извештаја и документације	Основна накнада за консолидоване финансијске извештаје + основна накнада за документацију

Остале накнаде

- Достављање ванредног финансијског извештаја износи 500,00 динара.
- Замена статистичког извештаја износи 1.000,00 динара.
- За обраду и јавно објављивање консолидованог годишњег финансијског извештаја и документације веће групе правних лица, које доставља изузето поседовано матично правно лице (у складу са чланом 32. став 4. тачка 5) Закона о рачуноводству), накнада износи 3.500,00 динара.
- За обраду и јавно објављивање добровољне ревизије (у складу са чланом 17. став 3. Правилник о условима и начину јавног објављивања финансијских извештаја и вођењу Регистра финансијских извештаја, добровољна ревизија доставља се уз захтев за јавно објављивање, на образцу прописаном од стране Регистратора) накнада износи 2.500,00 динара.

11 Казнене одредбе

У складу са одредбама чланова 57. и 58. Закона о рачуноводству, **Агенција подноси пријаве** за:

- привредни преступ против правних лица, односно
- прекршај против предузетника, који Агенцији не доставе финансијски извештај, статистички извештај, годишњи извештај о пословању, ревизорски извештај и осталу прописану документацију ради јавног објављивања на начин **и у роковима** прописаним Законом, или се не разврстају у складу са Законом.

Запрећене новчане казне износе:

- 100.000–3.000.000 динара за правно лице и 20.000–150.000 динара за одговорно лице у правном лицу, односно
- 100.000–500.000 динара за предузетника.

Рачуноводствено евидентирање набавки/промета извршених у 2023. години за које је рачун издат у 2024. години

У складу са чланом 23. Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 и 44/2021 – други пропис) износи признати у билансу стања и билансу успеха израчунавају се на **обрачунској** основи, коришћењем начела узрочности прихода и расхода. То значи да се средства и обавезе и са њима повезани приходи и расходи признају **када се испуне услови за признавање, независно од тога када је издат рачун од стране лица које је промет извршило и независно од наплате/исплате.**

Услов за признавање промета, односно набавке имовине (добара) и услуга по правилу је испуњен када:

- **дође до преноса контроле** (из угла обвезника који примењују МСФИ и обвезника који примењују Правилник о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица), односно
- **дође до преноса значајних ризика и користи повезаних са власништвом** (из угла обвезника који примењују МСФИ за МСП).

Пренос контроле, односно значајних ризика и користи у промету између резидената најчешће се подудара са датумом промета, како га дефинише Закон о порезу на додату вредност, што суштински значи да у већини ситуација продавац треба да призна приход, а купац треба да призна трошак, залихе или основно средство **на датум промета исказан у електронској фактури.**

Изузетак од наведеног представљају фактуре за услуге из члана 5. став 3. тачка 1) Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 138/2022 – даље: Закон о ПДВ-у), као што су пренос, уступање и давање на коришћење ауторских и сродних права, патената, лиценци, заштитних знакова и других права интелектуалне својине, као и услуга непосредно повезаних са тим услугама, али и услуга техничке подршке приликом коришћења софтвера, хардвера и друге опреме на одређени временски период, за које промет настаје на дан

издавања фактуре (у складу са чланом 16. став 1. тачка 2а) Закона о ПДВ-у), у којој није исказан датум промета.

С обзиром на то да претходно наведено правило о признавању прихода од продаје, односно трошкова или добара (у зависности од тога шта је предмет набавке – услуга или добро) важи за највећи број трансакција, појашњења у наставку текста базирана су на том правилу, уз претпоставку да је датум промета у фактури исправно утврђен, у складу са Законом о ПДВ-у.

Истовремено са признавањем прихода код продавца признаје се и потраживање од купца, односно истовремено са набавком добара или услуга купац признаје обавезу према добављачу. Да ли ће се радити о нефактурисаним или фактурисаним потраживањима односно обавезама – зависи од тога да ли је фактура издата у истом обрачунском периоду када је промет/набавка извршен/а или у неком наредном периоду.

Управо то је суштина недоумице која се у вези са признавањем потраживања и обавезе и даље јавља код обвезника. Наиме, потраживање од купца, као средство на страни продавца, и обавеза према добављачу на страни купца настају када:

- вероватно је да ће се будуће економске користи повезане са том ставком уливати или одливати из ентитета и
- цена коштања или вредност ставке може поуздано да се одмери.

Наведено потраживање, односно обавеза проистиче из извршеног промета, као резултата воље учесника у тој трансакцији (да један прода неко добро или услугу другом, а тај да прими добро или услугу), независно од чина формалног издавања фактуре. **Уколико је потраживање, односно обавеза настало/а пре датума издавања фактуре, реч је о тзв. нефактурисаном потраживању, односно нефактурисаној обавези. Оно постаје фактурисано потраживање, односно фактурисана обавеза на дан издавања фактуре.**

ке – иако је фактура издата у наредном пореском периоду или обрачунском периоду (у наредној пословној години).

Иако такав начин евидентирања није исправан имајући у виду да се евидентира рачуноводствена исправа (електронска фактура) под датумом, односно у периоду када још увек не постоји – сматрамо да нема значајнијег ризика услед описаног поступка.

Наиме, верујемо да ће ревизори прихватити такав приступ, а не би требало да буде спорно ни пореским органима јер не утиче ни на један порески облик – обавеза за ПДВ и претходни порез, као и основица за порез на добит свакако не зависе од датума евидентирања фактурисаног потраживања, односно саме фактуре. Свакако не препоручујемо да се поступа на наведени начин.

Редакција

Укалкулисавање права купца на повраћај робе

Приликом утврђивања финансијског резултата у годишњем финансијском извештају неопходно је проценити вероватноћу враћања добара и у складу са тим спровести одговарајућа корективна књижења. Суштина је у томе да у билансу успеха **не треба да буде исказан приход од продаје** по основу добара за која се очекује да ће бити враћена, независно од тога да ли ће враћање уследити након датума биланса стања. Повраћаји продатих добара могу да настану:

- због случаја покривеног гаранцијом (основном и евентуално проширеном) и
- у осталим случајевима, осим по основу активирања гаранције:
 - ▶ услед одустајања од куповине када је реч о крајњем купцу или
 - ▶ услед враћања добара од стране трговца дистрибутеру (или од стране трговца или дистрибутера произвођачу) у случају непродате сезонске или акцијске робе, излиставања робе због промене асортимана, замене са новим моделима, слабог обрта, ремитенде новина и часописа, истека рока трајања, раскида уговора итд.

Продавци – обвезници примене МСФИ за МСП и Правилника за микро и друга правна лица – за враћање услед случаја покривеног **гаранцијом** треба да изврше резервисање у оквиру рачуна 400 или 467 на терет рачуна 541, па по насталим трошковима да их евидентирају на терет извршеног резервисања (уместо расхода у том периоду). Обвезници

МСФИ за МСП признају резервисање за очекиване рефундације по основу враћених добара у складу са одељком 21 наведеног стандарда. Правилник за микро и друга правна лица уопште не садржи одредбе за такве трансакције, па имајући у виду његов члан 7. став 3, према нашем мишљењу, поменути обвезници могу самостално да одаберу да ли ће да примене приступ из МСФИ или из МСФИ за МСП.

Продавци који примењују комплетне МСФИ треба да, у складу са МСФИ 15, раздвоје:

- **гаранције типа уверавање** – за које се врше резервисања на претходно описани начин, и
- **гаранције типа пружање услуге** – које се евидентирају као засебна обавеза извршења, односно за које се прво сторнира приход, а затим признаје по извршењу обавезе.

Сви остали повраћаји добара (осим по основу рекламације, односно замене у гарантном року) евидентирају се према правилима прецизираним у:

- МСФИ 15 – за обвезнике који примењују пуне стандарде,
- одељку 23 МСФИ за МСП – *Приход*.

Обвезници који примењују Правилник за микро и друга правна лица треба да поступе на исти начин као и лица која примењују МСФИ за МСП или МСФИ 15, с обзиром на то да за ту трансакцију нису прописана посебна начела.

Књижење код „Продајем шта стигнем” у октобру 2023. године:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	204	Купци у земљи	480.000	
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		400.000
	470	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи		80.000
- за издашћу фактуру купцу „Кујујем све”				
1а	501	Набавна вредност продате робе	300.000	
	132	Роба у промету на велико		300.000
- за улогају робу „Кујујем све”				

2. Пошто се ради о роби која је сезонског карактера, уговором је договорено да купац има право да робу коју не прода до маја 2023. године може да врати продавцу по истој цени по којој је набављена, док је продавац дужан да ту робу прихвати. На основу раније сарадње са наведеним купцем, као и на основу информација које му је купац доставио у вези са продајом у тој сезони, продавац је проценио да ће купац у мају 2023. вратити 100 комада артикла Х.

На 31. 12. 2023. године врши корекцију исказа-них прихода на следећи начин:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
2.	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	40.000	
	499	Остала пасивна временска разграничења		40.000
- за укалкуисавање њива на њивраћај				
2а	289	Остала активна временска разграничења	30.000	
	501	Набавна вредност продате робе		30.000
- за укалкуисавање њива на њивраћај				

3. „Купујем све” пописао је робу Х у мају, повукао робу која није продата из продаје и отпремио је „Продајем шта стигнем”. Враћа 200 комада непродате робе. „Купујем све” издаје 15. 5. 2024. године рачун који, између осталог, садржи и следеће податке:

Основица за обрачун ПДВ-а	80.000
Стопа ПДВ-а	20%
Износ ПДВ-а	16.000
Укупно	96.000

Књижење код „Продајем шта стигнем” на 15. 5. 2024. године:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
3.	132	Роба у промету на велико	60.000	
	289	Остала активна временска разграничења	-30.000	
	501	Набавна вредност продате робе	-30.000	
- за њивујем враћених добара				
3а	270	ПДВ у примљеним фактурама по општој стопи	16.000	
	499	Остала пасивна временска разграничења		-40.000
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		-40.000
	204	Купци у земљи		96.000
- за евиденцирање њиву примљеном рачуну који је издао „Кујујем све”				

Уколико би стварни повраћај био извршен у вредности мањој од укалкуисане (нпр. 50 комада артикла Х), иницијални купац (који сада враћа непродата добра) издао би рачун следеће садржине:

Основица за обрачун ПДВ-а	20.000
Стопа ПДВ-а	20%
Износ ПДВ-а	4.000
Укупно	24.000

Књижење би било:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
3.	132	Роба у промету на велико	15.000	
	289	Остала активна временска разграничења	-30.000	
	501	Набавна вредност продате робе	15.000	
- за њивујем враћених добара				
3а	270	ПДВ у примљеним фактурама по општој стопи	4.000	
	499	Остала пасивна временска разграничења		- 40.000
	604	Приходи од продаје робе на домаћем тржишту		20.000
	204	Купци у земљи		24.000
- за евиденцирање њиву примљеном рачуну који је издао „Кујујем све”				

Признавање прихода од услуга које се пружају током два или више обрачунских периода: процена степена довршености услуга на крају године

Када се услуга пружа током два или више обрачунских периода, обвезник је дужан да приходе призна у обрачунатом износу – који не мора да одговара фактурисаном. Циљ утврђивања нефактурисаног прихода и признавања у обрачунском периоду јесте да се утврди и прикаже степен извршења у преносу контроле над обећаним добрима или услугама на купца.

Напомињемо да су овај обрачун дужни да изврше сви обвезници, укључујући и оне који примењују Правилник за микро и друга правна лица.

Признавање прихода врши се у складу са одредбама:

- МСФИ 15 – Приходи од уговора са кључицама,
- одељка 23 МСФИ за МСП – Приходи или
- Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: **Правилник за микро и друга правна лица**).

МСФИ 15 садржи значајно прецизније одредбе које се односе на признавање прихода за пренос контроле над добрима и услугама током периода, у односу на претходно важећи МРС 18, у ком су правила признавања дефинисана готово идентично као у МСФИ за МСП. У највећој мери реч је о кодификацији већ постојеће праксе – пре свега у погледу прецизирања прихватљивих метода за мерење напретка (степен довршености), уз додатне одредбе које су донеле значајну измену динамике признавања прихода у појединим случајевима.

У складу са тачком 23.14 МСФИ за МСП, када резултат трансакције која укључује пружање услуга може поуздано да се измери, приход повезан са том трансакцијом признаје се према степену довршености те трансакције на крају извештајног периода

(понекад се то назива метод процента довршености). Исход трансакције може поуздано да се процени када су задовољени сви следећи услови:

- износ прихода може поуздано да се измери;
- вероватно је да ће се економске користи повезане са том трансакцијом улисти у ентитет;
- степен довршености трансакције на крају извештајног периода може поуздано да се одмери; и
- трошкови настали поводом те трансакције и трошкови завршавања трансакције могу поуздано да се измере.

Када се услуге пружају неодређени број пута током одређеног временског периода, у складу са тачком 23.15 МСФИ за МСП, ентитет признаје приход по праволинијској основи током одређеног периода, осим ако не постоји доказ да би неки други метод боље представљао степен довршености. Када је одређено деловање много значајније од другог, ентитет одлаже признавање прихода док се не изврши значајно деловање.

Тачком 23.16 МСФИ за МСП прецизирано је да, **када резултат трансакције која укључује пружање услуга не може поуздано да се процени, ентитет треба да призна приход само до висине признатих расхода који могу да се надокнаде.**

Одредбе тачака 23.21–23.27 МСФИ за МСП садрже упутства за примену методе процента довршености. Ентитет треба да одреди степен довршености трансакције или уговора користећи методу која најпоузданије одмерава извршени рад. Могуће методе укључују:

- (а) пропорцију у којој трошкови настали до одређеног датума терете укупни процењени трошак те трансакције, с тим што трошкови везани за рад извршен до тог датума не укључују трошкове који се односе на будуће активности, као што су материјали или авансна плаћања;
- (б) преглед извршеног рада;
- (ц) довршеност физичког дела трансакције пружања услуге или уговора о изградњи.

Разграничавање прихода и расхода између два обрачунска периода коришћењем рачуна активних и пасивних временских разграничења

У складу са чланом 23. Закона о рачуноводству („Сл. гласник РС” бр. 73/2019 и 44/2021 – други пропис) износи признати у билансу стања и билансу успеха израчунавају се на **обрачунској** основи, коришћењем **начела узрочности прихода и расхода**. То значи да се средства и обавезе и са њима повезани приходи и расходи признају **када се испуне услови за признавање, независно од тога када је издат рачун од стране лица које је промет извршило и независно од наплате/исплате**.

Принцип узрочности, као један од основних рачуноводствених начела, захтева да у обрачунском периоду за који се утврђује резултат буду зарачунати сви приходи и расходи који су у њему настали, независно од тога да ли и када су приходи наплаћени, а расходи плаћени. Како би финансијске извештаје саставили у складу са наведеним рачуноводственим принципима, привредни субјекти који пословне књиге воде по систему двојног књиговодства користе рачуне временских разграничења.

При томе, на рачунима активних временских разграничења исказују се унапред плаћени трошкови и приходи текућег периода који нису фактурисани, док се на рачунима пасивних временских разграничења исказују унапред обрачунати трошкови и унапред наплаћени приходи.

1 Унапред плаћени трошкови који се односе на наредну годину

На рачуну **280 – Унапред плаћени трошкови** исказују се трошкови који су унапред плаћени. Део трошкова насталих у периоду који се протеже на две календарске године (односно на део сваке од њих) разграничава се, тј. преноси преко биланса стања као транзиторна ставка активе. У наредној години, уз признавање расхода тог периода, укида се исказана транзиторна ставка.

Као унапред плаћени трошкови најчешће се у пракси појављују:

- унапред плаћена закупнина код обвезника који примењују МСФИ за МСП или Правилник за микро и друга правна лица;
- плаћена премија осигурања која се односи и на наредну пословну годину;
- унапред плаћена реклама;
- претплата на стручне часописе и сл.

У погледу унапред плаћених трошкова закупнина потребно је истаћи да наведене трошкове на рачуну 280 не евидентирају привредни субјекти који примењују пуне МРС/МСФИ, који, у складу са захтевима МСФИ 16 – *Лизинг*, износ унапред плаћене закупнине укључују у набавну вредност имовине са правом коришћења приликом почетног одмеравања те имовине.

Пример: Унапред плаћен трошак закупа

1. Привредно друштво је на основу уговора о закупу пословног простора у мају 2023. године платило унапред закупнину за годину дана закупа у износу од 1.440.000 динара (за период закупа од 1. 5. 2023. до 30. 4. 2024. године). Уговорена месечна закупнина без ПДВ-а износи 100.000 динара.

2. На терет расхода 2023. године обвезник исказује 8/12 укупног годишњег трошка закупа, по ком основу врши књижење најкасније на 31. 12. 2023. године.

Књижење:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	2800	Унапред плаћени трошкови закупа	1.200.000	
	272	ПДВ у датим авансима по општој стопи	240.000	
	241	Текући (пословни) рачуни		1.440.000
- за плаћену закупнину и авансни рачун закуподавца				
2.	533	Трошкови закупа	800.000	
	2800	Унапред плаћени трошкови закупа		800.000
- за признавање трошкова закупа који се односе на 2023. годину				

ром привредно друштво има одређене обавезе које мора да испуни како би стекло и задржало право на предметну субвенцију до краја 2025. године.

2. Након тога, на текући рачун привредног друштва уплаћена су средства подстицаја у износу од 500.000 динара.

3. Привредно друштво је примило фактуру од добављача основног средства на износ од 780.000 динара, са укљученим ПДВ-ом у износу од 130.000 динара. Процењени корисни век основног средства износи 10 година.

4. Привредно друштво је на крају пословне године извршило обрачун амортизације и прокњижило обрачунату амортизацију.

Књижење у 2023. години:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	222	Потраживања од државних органа и организација	500.000	
	495	Одложени приходи и примљене донације		500.000
- на основу закљученог Уговора о начину остваривања права на подстицаје у сјочарству по кошници ичела				
2.	241	Текући (пословни) рачуни	500.000	
	222	Потраживања од државних органа и организација		500.000
- за улашту средстава на текући (пословни) рачун привредног друштва				
3.	0230	Постројења и опрема	650.000	
	270	Порез на додату вредност у примљеним фактурама по општој стопи	130.000	
	435	Добављачи у земљи		780.000
- за примљену фактуру добављача кошница				
4.	540	Трошкови амортизације	65.000	
	0239	Исправка вредности некретнина, постројења и опреме		65.000
- за обрачун и књижење годишње амортизације				

Књижење у 2024. години:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	540	Трошкови амортизације	65.000	
	0239	Исправка вредности некретнина, постројења и опреме		65.000
- за обрачун и књижење годишње амортизације за 2024. годину				

WWW.PROPISI.NET

Књижење у 2025. години:

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	540	Трошкови амортизације	65.000	
	0239	Исправка вредности опреме		65.000
- за амортизацију за 2025. годину				
2.	495	Одложени приходи и примљене донације	500.000	
	641	Приход по основу условљених донација		500.000
- за признавање прихода од условљене субвенције				

8 Разграничени приходи по основу потраживања

На рачуну **496 – Разграничени приходи по основу потраживања** исказују се приходи од наплате трансакционих трошкова по основу датих кредита, купљених хартија од вредности и других пласмана. У тренутку наплате трансакционих трошкова друштво евидентира разграничени приход по основу потраживања, па га у периоду трајања уговора о зајму преноси у приходе.

Пример: Разграничени приходи по основу потраживања

1. Друштво је у јануару 2023. године одобрило дугорочни зајам другом правном лицу у износу од 3.000.000 динара на период од три године. Зајам је исплаћен са текућег рачуна. У складу са уговором о зајму друштво има право на фиксни износ од 18.000 динара на име администрирања које се тиче наведеног зајма, при чему је тај износ обустављен од износа одобрене позајмице која је исплаћена зајмопримцу.

2. На дан биланса друштво је пренело у приходе припадајући део по основу наплате административних трошкова у износу од 6.000 динара (1/3 износа од 18.000 динара).

Ред. бр.	Кonto	Опис	Дуг.	Потр.
1.	045	Дугорочни пласмани у земљи и иностранству	3.000.000	
	496	Разграничени приходи по основу потраживања		18.000
	241	Текући рачун		2.982.000
- за исплату зајма и обуставу административних трошкова				
2.	496	Разграничени приходи по основу потраживања	6.000	
	669	Остали финансијски приходи		6.000
- за пренос дела трансакционих трошкова на приходе периода				

Информација: Измене у Техничком упутству за фискализацију – нове шифре за купце пољопривредног газдинства

Закључно са 18. децембром 2023. године на сајту Пореске управе објављена је верзија 1.16 Техничког упутства за административни и технички преглед функционалности ЕСИР-а или Л-ПФР-а, при чему се измена која је извршена том верзијом односи на дефинисање јединствене шифре купца за пољопривредно газдинство у поглављу 9.8 Упутства. Сада су прописане следеће ознаке:

■ **14: ПИБ** – правно лице или предузетник који је идентификован пореским идентификационим бројем (ПИБ) и има пољопривредно газдинство;

■ **15: ЈМБГ** – домаће физичко лице – предузетник пољопривредник, односно предузетник друго лице у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана, које је идентификовано ЈМБГ и има пољопривредно газдинство;

■ **16: БПГ** – физичко лице – носилац породичног пољопривредног газдинства који није обвезник пореза на приходе од самосталне делатности, које је идентификовано јединственим бројем пољопривредног газдинства (БПГ).

Подсећамо на то да је пољопривредно газдинство производна јединица на којој привредно друштво, земљорадничка задруга, установа или друго правно лице, предузетник или пољопривредник обавља пољопривредну производњу. **Пољопривредно газдинство, као такво, није привредни субјект, а није ни субјект права**, односно пољопривредно газдинство није носилац права и обавеза у правном промету. Оно је само вид организовања пољопривредне производње, док су носиоци права и обавеза правна или физичка лица која ту делатност обављају у оквиру пољопривредног газдинства, као производне јединице. С обзиром на

то да пољопривредно газдинство није привредни субјект, не уписује се у Регистар привредних субјеката и не додељује му се ни ПИБ ни матични број. У Регистар привредних субјеката уписују се она правна и физичка лица која обављају пољопривредну делатност у оквиру пољопривредног газдинства, за која је законом прописано да се региструју у одговарајућем регистру привредних субјеката (правна лица и предузетници) или другом одговарајућем регистру (задруге, установе и сл.), док физичко лице – пољопривредник нема законску обавезу уписа у регистар. Дакле:

■ ознака 14 користи се за пољопривредно газдинство чији су носиоци правна лица и регистровани предузетници;

■ ознака 15 користи се за предузетнике пољопривреднике, тј. физичко лице које се бави пољопривредом на пољопривредном газдинству и које је обвезник ПДВ-а, па због тога води пословне књиге (или се самоиницијативно одлучи да води пословне књиге), чиме стиче порески статус предузетника пољопривредника из члана 32. став 4. Закона о порезу на доходак грађана;

■ ознака 16 користи се за физичко лице пољопривредника које није регистровано као предузетник, нити има статус предузетника пољопривредника.

Прописивање предметних ознака даље значи да се убудуће ознака 11: ЈМБГ – домаће физичко лице које обавља самосталну делатност, идентификовано ЈМБГ – користи у случају промета из малопродајног објекта који се врши физичком лицу обвезнику ПДВ-а, који има порески статус предузетника другог лица из члана 32. став 4. Закона о порезу на доходак грађана.

WWW.PROPISI.NET

Пореско-рачуноводствени третман обезвређења потраживања (исправке вредности и отписа)

Једно од основних рачуноводствених начела јесте да имовина на датум биланса стања не сме да буде прецењена, а **уколико рачуноводствена процена покаже да је то случај, врши се обезвређење имовине**. Обезвређење потраживања и његово свођење на вероватно наплативу вредност, односно отпис потраживања књижи се:

- исправком вредности потраживања – индиректни отпис у случају вероватне ненаплативости (на пример, кашњење купца са плаћањем) или
- директним отписом потраживања – уколико је сигурно да потраживање не може да се наплати (потраживање је застарело, дужник је ликвидираан итд.).

Обезвређење потраживања уређено је одредбама:

- МСФИ 9 – *Финансијски инструменти*,
- МСФИ за МСП – одељак 11: *Основни финансијски инструменти* или одељак 12: *Пићања која се односе на остале финансијске инструменте*, и
- члановима 23. и 29. Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник за микро и друга правна лица).

Према мерилима за признавање имовине која су дефинисана у оквиру МРС/МСФИ, имовина се „признаје у билансу када је вероватно да ће будуће економске користи тећи у субјект и када имовина има трошак или вредност која се поуздано може измерити. Имовина се не признаје у билансу када је издатак настао, а за који се сматра да вероватно неће створити прилив економских користи у субјект после текућег обрачунског раздобља. Уместо тога, таква трансакција резултира признавањем расхода у извештају.”

Свим наведеним рачуноводственим оквирима прописана су одређена правила и критеријуми на основу којих ентитети самостално

процењују да ли је дошло до умањења вредности потраживања на датум биланса стања.

МСФИ и МСФИ за МСП не дефинишу шта се сматра вероватном ненаплативошћу, већ је то ствар процене руководства сваког појединачног ентитета. Такође, МСФИ и МСФИ за МСП не прописују технику обезвређења потраживања (директан или индиректан отпис). Значи, правна лица која примењују МСФИ и МСФИ за МСП самостално процењују да ли постоји објективан доказ да је дошло до умањења вредности потраживања (вероватна ненаплативост). Рачуноводственим политикама сваки ентитет утврђује начин процењивања ненаплативости потраживања (нпр. одлука директора или протек рока од доспелости потраживања и сл.), као и технику обезвређења потраживања (директан или индиректан отпис).

Правилником за микро и друга правна лица прецизније је дефинисана техника обезвређења у зависности од одређених околности. Наиме, у члану 29. став 6. Правилника прописано је да се краткорочна потраживања процењују по номиналној вредности индиректно умањеној за процењени износ вероватне ненаплативости потраживања, а **директно – ако је немогућност наплате извесна и документована**. При томе, уколико је потраживање застарело или угашено (услед престанка постојања дужника, опроста дуга или других околности), нема основа да обвезник у својим пословним књигама и даље обухвата потраживања (без обзира на то да ли су обезвређена преко исправке вредности потраживања или нису).

МСФИ за МСП и Правилником за микро и друга правна лица прописано је евидентирање исправке вредности по већ насталом губитку у смислу објективних доказа да је смањена вероватноћа наплате, или барем повећана вероватноћа да ће наплата каснити. МСФИ 9, као део комплетних МСФИ, уведен је модел очекиваног губитка, према ком се обезвређење, односно исправка вредности

мишљења Министарства финансија, од којих су у наставку наведени изводи из два мишљења.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 430-00-576/2019-04 од 14. 11. 2019. године:

Сходно наведеном, сматрамо да се расход обвезника, исказан (у 2016. години) по основу исправке вредности појраживања насталих у вези са испуњењем обавеза од стране обвезника, а сагласно уговорима (о преузимању дуго, гаранцији и накнади, јемству и наменски ороченом дејоизију), признаје у складу са одредбама члана 16. Закона, уколико између обвезника и дужника постоји пословни однос који подразумева реализацију пословних активности које су у вези са остваривањем добити обвезника.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-11/2017-04 под б) од 26. 1. 2017. године:

С тим у вези, уколико је обвезник (као јемац) испунио њуоважну и доспелу обавезу дужника према повериоцу и по наведеном основу (у својим пословним књигама) евидентирао појраживање од дужника, при чему садржина (добровољно) измирене обавезе, а самим тим и евидентирани појраживање, није у вези са обављањем делатности обвезника и не подразумева реализацију пословних активности које су у вези са остваривањем добити обвезника, сматрамо да се на расход исказан у пословним књигама обвезника (а који је проистекао из уговора о јемству) примењује одредба члана 7а тачка 8) Закона, односно да се тако исказан расход не признаје у пореском билансу обвезника.

Међутим, уколико између обвезника (јемца) и дужника постоји пословни однос који подразумева реализацију пословних активности које су у вези са остваривањем добити обвезника, сматрамо да се (евентуални) расход који обвезник исказе у својим пословним књигама по основу исправке вредности појраживања насталих у вези са испуњењем дужникове обавезе по уговору о јемству, признаје под условима из члана 16. Закона.

Дакле, да би расход по основу исправке вредности, односно отписа потраживања насталог по основу датог јемства био порески признат, потребно је да између обвезника (јемца) и његовог дужника постоји пословни однос, који подразумева реализацију пословних активности које су у вези са остваривањем добити обвезника (јемца). Наравно, осим датог услова, мора да буде испуњен и услов из члана 7а став 1. тачка 2) – да се не ради о исправци вредности потраживања од лица којем се истовремено и дугује преко износа обавезе.

На основу цитираних мишљења надлежног министарства може се закључити следеће:

1) Уколико између обвезника (јемца) и дужника **постоји** пословни однос који подразумева реализацију пословних активности које су у вези са остваривањем добити обвезника (јемца), расход који обвезник (јемац) исказе у својим пословним књигама по основу исправке или отписа вредности потраживања насталог у вези са испуњењем дужникове обавезе по уговору о јемству признаје се под условима из чл. 16. и чл. 7а тачка 2) Закона. Дакле, да ли ће тај расход бити порески признат – зависи једино од испуњености услова из члана 16. и члана 7а тачка 2) Закона.

2) Уколико између обвезника (јемца) и дужника **не постоји** пословни однос који подразумева реализацију пословних активности у вези са остваривањем добити обвезника (јемца), расход који обвезник (јемац) исказе у својим пословним књигама по основу исправке или отписа вредности потраживања насталог у вези са испуњењем дужникове обавезе по уговору о јемству не признаје се у складу са чланом 7а тачка 8) Закона, а исказује се у пореском билансу на ред. бр. 14 – Трошкови који нису настали у сврху обављања пословне делатности.

ПС

ИНГ-ПРО

Пореско-рачуноводствени третман приходавања обавеза услед отписа или опроста истих

Обавезе се отписују када застаре, али до приходавања обавеза може да дође и пре наступања застарелости у ситуацијама када поверилац дужнику опрости дуг. Другим речима, застарелост је само један од начина на који обавеза престаје да постоји. Други начин је опрост, односно отпуштање дуга, **које подразумева сагласност воља**. Застареле обавезе, утврђене пописом, потребно је отписати у корист прихода како би финансијски извештаји били реални и објективни.

У сваком случају отпис обавеза резултира смањењем дуговања и исказивањем прихода, осим у случају када се отписује дуговање према власницима капитала, када се не исказују приходи. Приходи који настају услед укидања обавеза, отписа или опроста улазе у пореску основицу, односно подлежу опорезивању порезом на добит, уколико је дуг опроштен правном лицу од стране повериоца који није оснивач тог привредног друштва. Другачији третман има приходавање обавеза у пореском билансу других правних лица (недобитних организација), па ће у наставку текста бити појашњен и тај порески третман.

1 Отпис застареле обавезе

Укидање обавеза уређено је одредбама:

- МСФИ 9 – *Финансијски инструменти*,
- МСФИ за МСП – одељак 11: *Основни финансијски инструменти* или одељак 12: *Пићања која се односе на остале финансијске инструменте*, као и
- чланова 35. и 36. Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник за микро и друга правна лица).

Према дефиницији из МСФИ и МСФИ за МСП, обавеза је садашња обавеза ентитета која настаје од прошлих догађаја, за чије измирење се очекује да ће резултирати одливом ресурса који носе економске користи из ентитета. Према тачки

3.3.1 МСФИ 9, као и према тачки 11.36) МСФИ за МСП, ентитет треба да уклони финансијску обавезу (или део финансијске обавезе) из свог извештаја о финансијској позицији **када и само када је она угашена, тј. када је уговором одређена обавеза испуњена, отказана или је истекла**. Врло слична дефиниција предвиђена је и чланом 35. Правилника за микро и друга правна лица, у ком је наведено да је обавеза садашња обавеза пословног субјекта која је произашла из прошлих догађаја, за чије се измирење очекује одлив ресурса. Обавеза се признаје када је извесно да ће због исплате садашње обавезе доћи до одлива ресурса пословног субјекта и када износ за њену исплату може поуздано да се измери.

Међутим, за разлику од МСФИ и МСФИ за МСП, према одредби члана 36. Правилника за микро и друга правна лица, експлицитно је прописано да се обавезе у вези са којима је истекао рок застарелости уносе у остале приходе у моменту када више не задовољавају дефиницију обавезе. На основу наведеног може да се закључи да, без обзира на то који рачуноводствени оквир друштво примењује, уколико је наступила застарелост потраживања, а не постоје чврсти докази да ће дужник измирити обавезу добровољно, сходно рачуноводственим правилима, поверилац би требало да директно отпише – искњижи потраживање из својих пословних књига, а дужник би требало да укине обавезу у корист прихода или у корист капитала (само ако се ради о обавези према оснивачу друштва).

Изузетно од наведеног, уколико поверилац покрене принудну наплату застарелог потраживања, а дужник не истакне приговор застарелости или изврши писано признање застареле обавезе, тада наплативост потраживања, односно измирење обавезе постаје извесно, па нема основа да се врши директан отпис потраживања, односно укидање обавезе.

ре о интракорпоративном пребијању и друго), а пренос обавезе прописаном документацијом о извршеном преносу (двојни или тројни уговор, сагласност за вршење преноса и друго), **док ће се отпис обавезе доказивати прописаном пословном и рачуноводственом, односно књиговодственом документацијом.**

Дакле, ако се изврши отпис обавезе, престаје обавеза евидентирања у обрасцу О-1. Приликом слања О-1 за тромесечје у ком је обавеза престала требало би ставити напомену о датом начину престанка обавезе (због отписа), а НБС доставити документ (одлуку о отпису).

Редакција

Достављање обавештења о лицима која нису у систему ПДВ-а, а од њих је вршен откуп секундарних сировина, пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга

Уз пореску пријаву за последњи порески период календарске године, односно последњи порески период, обвезник ПДВ-а дужан је да, сходно одредбама члана 51а Закона о ПДВ-у, достави надлежном пореском органу обавештење о:

- 1) лицу** које није евидентирано за обавезу плаћања ПДВ-а у складу са наведеним законом, **које му је од 1. јануара до истека последњег пореског периода календарске године, односно последњег пореског периода у Републици извршило промет секундарних сировина** и услуга које су непосредно повезане са тим добрима, као и о износу тог промета;
- 2) пољопривреднику** који није евидентиран за обавезу плаћања ПДВ-а у складу са наведеним законом, који му је од 1. јануара до истека последњег пореског периода календарске године, односно последњег пореског периода извршио **промет пољопривредних и шумских производа** и пољопривредних услуга, као и о износу тог промета.

Пореска пријава подноси се у електронском облику на обрасцу пријаве ОППСС – *Обавештење о промету пољопривредних производа и секундарних сировина*, који је обвезницима доступан у оквиру портала еПорези, док је корисничко упутство за попуњавање доступно на службеној страници Пореске управе. Обвезници су дужни да новопрписану пријаву на обрасцу

ОППСС поднесу најкасније до 15. јануара 2024. године, односно истог дана када поднесу пријаву за ПДВ за порески период децембар 2023. године (обвезници којима је порески период календарски месец), односно октобар–децембар 2023. године (обвезници којима је порески период календарско тромесечје).

У складу са чланом 51а став 3. Закона о ПДВ-у обавештење садржи најмање:

- податке о називу, односно имену и презимену, као и адреси и ПИБ-у лица од којег су откупљене секундарне сировине, односно пољопривредника;
- **податке о износу извршеног промета, без припадајућих обавеза.**

У обрасцу пријаве ОППСС потребно је попуни-ти следеће податке:

- 1. Врста промета** – отвара се падајући мени са 2 опције:
 - унос промета пољопривредних производа и услуга или
 - унос промета секундарних сировина.
- 2. Врста идентификатора за пореског обвезника** – отвара се падајући мени са 3 опције:
 - ПИБ,
 - ЈМБГ,
 - ЕБС.

Обавеза вођења евиденције

Обвезник ПДВ-а којем је извршен промет секундарних сировина, односно услуга непосредно повезаних са тим добрима, односно пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга, дужан је да води прописану евиденцију о том промету.

Чланом 231. ставови 1. и 2. Правилника о ПДВ-у прописано је да је обвезник ПДВ-а којем је извршен промет секундарних сировина, односно услуга непосредно повезаних са тим добрима у Републици Србији од стране лица које није евидентирано за обавезу плаћања ПДВ-а дужан да води посебну евиденцију о том лицу и промету добара и услуга који му је то лице извршило. Евиденција садржи најмање следеће податке:

- 1) назив, односно име и презиме, адресу и ПИБ испоручиоца секундарних сировина, односно пружаоца услуга непосредно повезаних са тим добрима;
- 2) датум промета и вредност испоручених секундарних сировина, односно услуга непосредно повезаних са тим добрима.

Чланом 232. Правилника о ПДВ-у прописано је да је обвезник ПДВ-а којем је извршен промет пољопривредних и шумских производа и пољопривредних услуга у Републици Србији од стране пољопривредника који није евидентиран за обавезу плаћања ПДВ-а дужан да води посебну евиденцију о том пољопривреднику и о промету добара и услуга који му је он извршио. Евиденција садржи најмање следеће податке:

- 1) име и презиме, адресу и ПИБ пољопривредника;
- 2) датум промета и вредност испоручених пољопривредних и шумских производа, односно пољопривредних услуга;
- 3) датум плаћања и вредност плаћених пољопривредних и шумских производа, односно пољопривредних услуга;
- 4) датум плаћања и износ ПДВ надокнаде плаћене пољопривреднику.

Редакција

Промена ПДВ пореског периода: по сили закона или уз захтев за промену пореског периода који се доставља најкасније до 15. јануара 2024.

Порески период за који се обрачунава ПДВ, предаје пореска пријава и плаћа ПДВ, према одредбама члана 48. Закона о порезу на додату вредности („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 138/2022 – даље: Закона о ПДВ-у), јесте:

■ **календарски месец** – за обвезника који је у претходних дванаест месеци остварио укупан промет већи од 50.000.000 динара, као и за обвезника из члана 36а Закона (обвезника који ПДВ плаћа по наплаћеној реализацији), а у случају када тај обвезник у претходних дванаест месеци оствари укупан промет мањи од 50.000.000 динара, порески период му је календарско тромесечје, али почев од месеца по истеку календарског месеца;

■ **календарско тромесечје** – за обвезника који је у претходних дванаест месеци остварио укупан промет мањи од 50.000.000 динара, осим за обвезника из члана 36а наведеног закона, а уколико тај обвезник током календарског тромесечја у претходних дванаест месеци оствари укупан промет већи од 50.000.000 динара, порески период је календарски месец почев од месеца по истеку календарског тромесечја.

Напомињемо да се критеријум од 50.000.000 динара, који се користи као гранични износ за утврђивање пореског периода, утврђује искључиво на основу промета који је опорезив ПДВ-ом, као и промета који је ослобођен ПДВ-а с правом на од-

је да, ако се након подношења евиденционе пријаве промене подаци исказани у евиденционој пријави који су од значаја за опорезивање, обвезник означава врсту пријаве 3. Обвезник обавештава Пореску управу о промени износа укупног промета без ПДВ-а у случају када због промене тог износа долази до промене пореског периода. Обвезник у прилогу подноси доказе о врсти промене, као ПДФ документ, у зависности од измене коју жели да изврши, нпр. доказ о износу оствареног промета у претходних дванаест месеци (извод из пословне банке) уколико се мења порески период.

2 Добровољна промена пореског периода из тромесечног у месечни

Према одредби члана 48. став 5. Закона о ПДВ-у, обвезник ПДВ-а који има тромесечни порески период има могућност да, иако не испуњава услов по висини промета, захтева промену пореског периода у месечни. С тим у вези, обвезник надлежном пореском органу треба да **поднесе захтев за промену пореског периода у календарски месец најкасније до 15. јануара текуће календарске године. Дакле, захтев се подноси од 1. 1. до 15. 1. 2024. године.**

У складу са чланом 48. став 6. Закона о ПДВ-у одобрени порески период по наведеном захтеву обвезнику **траје најмање дванаест месеци**. Из наведеног произлази да одобрени порески период може да траје и дуже од дванаест месеци. Ипак, у пракси пореских органа заузет је став да обвезник ПДВ-а којем је одобрена промена пореског периода у календарски месец мора да поднесе нови захтев ако жели да и у наредној години буде месечни обвезник. То значи да, уколико обвезник поднесе захтев до 15. јануара 2024. године и добије одобрење да у 2024. години буде месечни порески обвезник, **при чему током те године не пређе укупан промет већи од 50.000.000 динара** (у претходних дванаест месеци), а жели да и у наредној 2025. години има месечни порески период, има могућност да поново, најкасније до 15. јануара 2025. године, **поднесе нов захтев** за одобрење месечног пореског периода.

О поднетом захтеву Пореска управа самостално одлучује. Дакле, ако на захтев пореског обвезника надлежни порески орган одобри промену пореског периода из календарског тромесечја у календарски месец, о томе обавештава обвезника тако што му доставља нов извод из регистра обвезника ПДВ-а.

Уколико обвезник којем је порески период календарско тромесечје, а у претходних дванаест

месеци има укупан промет мањи од 50.000.000 динара, пропусти да у прописаном року – до 15. јануара 2024. године поднесе захтев за промену пореског периода у календарски месец, губи право да такав захтев поднесе све до 1. јануара 2025. године.

Иако није прописано да се захтев доставља електронским путем, Пореска управа омогућила је промену пореског периода електронским путем, преко портала еПорези. Дакле, обвезници ПДВ-а чији је порески период календарско тромесечје, који добровољно желе да промене порески период из календарског тромесечја у календарски месец, треба то да учине најкасније до 15. јануара 2024. године преко портала еПорези.

Наведена промена врши се избором опције „ПДВ регистар” у делу понуђених пореских пријава и других образаца на порталу еПорези. Након тога, у делу „Избор врсте захтева” потребно је да се изабере ознака врсте пријаве 3 – *Захтев за измену података у евиденцији ПДВ (ИЕПДВ)*, а у делу „Промена пореског периода” ознака 2 – члан 48. став 5. Закона о ПДВ-у.

Према нашем мишљењу, захтев за промену пореског периода у календарски месец може да поднесе и обвезник који је у 2022. години први пут отпочео ПДВ активност. Наиме, према члану 48. став 7. Закона о ПДВ-у, за обвезнике који први пут започну ПДВ активност у текућој календарској години, независно од дана регистрације за обављање делатности када је реч о обвезнику који се региструје за обављање делатности, за текућу и наредну календарску годину порески период је календарски месец.

Уколико у претходних дванаест месеци оствари промет мањи од 50.000.000 динара, **што значи да му је од јануара 2024. године порески период по сили закона – календарско тромесечје** (у складу са чланом 48. став 3. Закона о ПДВ-у), према нашем мишљењу, од 1. јануара до 15. јануара 2024. године обвезник од надлежног пореског органа може да захтева да му се порески период промени из календарског тромесечја у календарски месец. Значи, уколико обвезник жели да и у 2024. години задржи досадашњи статус месечног пореског обвезника, дужан је да поднесе захтев да му се одобри месечно обрачунавање и плаћање ПДВ-а у 2024. години, при чему захтев подноси у складу са чланом 48. став 5. Закона о ПДВ-у.

Коментар Правилника о условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на моторно гориво које се користи за пољопривредне сврхе

Октобарском изменом члана 9. Закона о акцизама проширена је дефиниција купца – крајњег корисника деривата нафте, биогорива и биотечности који остварује право на рефакцију плаћене акцизе у складу са чл. 39а, 39б и 39г тог закона, у зависности од намена за које се деривати нафте, биогорива и биотечности користе. Од 1. 10. 2023. године купцем – крајњим корисником деривата нафте, биогорива и биотечности који остварује право на рефакцију плаћене акцизе у складу са чл. 39а, 39б и 39г тог закона, у зависности од намена за које се деривати нафте, биогорива и биотечности користе, **сматра се и пољопривредно газдинство и физичко лице – носилац породичног пољопривредног газдинства које је уписано у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са прописом којим се уређује Регистар пољопривредних газдинстава.**

Подсећамо на то да је чланом 39г Закона о акцизама („Сл. гласник РС” бр. 22/2001... и 75/2023) прописано следеће:

„Купац – крајњи корисник који деривате нафте из члана 9. став 1. т. 3) и 7) овог закона, користи као моторно гориво у пољопривредне сврхе, може остварити рефакцију плаћене акцизе на те деривате нафте и биогорива, под условом да те деривате нафте и биогорива набавља од увозника, односно произвођача, да је на те деривате нафте и биогорива увозник, односно произвођач платио прописани износ акцизе, да је купац – крајњи корисник платио рачун у коме је исказан обрачунати износ акцизе, а када се ови деривати нафте и биогорива продају купцу – крајњем кориснику преко овлашћеног дистрибутера тих деривата нафте и биогорива, купац – крајњи корисник остварује право на рефакцију плаћене акцизе под условом да поседује фискални рачун, односно рачун и да је платио те деривате нафте и биогорива.

Право на рефакцију плаћене акцизе из става 1. овог члана остварује физичко лице – носилац породичног пољопривредног газдинства, правно лице и предузетник, које је уписано у Регистар

пољопривредних газдинстава у складу са прописом којим се уређује Регистар пољопривредних газдинстава, до количина потребних за обраду до највише 100 ha уписаног обрадивог пољопривредног земљишта које није у државној својини, осим пољопривредног земљишта у државној својини које је узело у закуп на јавном надметању у складу са законом којим се уређује пољопривредно земљиште.

Захтев за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе из става 1. овог члана лице из става 2. овог члана подноси министарству надлежном за послове пољопривреде – Управи за аграрна плаћања.

Управа за аграрна плаћања:

- 1)** прима, евидентира и спроводи административну контролу захтева за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе из става 1. овог члана, у складу са овим законом;
- 2)** доноси пореске акте и пореске управне акте којима се уређују права и обавезе у поступку по захтеву из става 3. овог члана;
- 3)** одобрава исплату корисницима;
- 4)** спроводи поступак за повраћај средстава у случају погрешне или неосноване исплате;
- 5)** води евиденцију о лицима из става 2. овог члана којима је одобрена рефакција плаћене акцизе и о износу акцизе за који је извршена рефакција;
- 6)** доставља извештаје и анализе министру надлежном за послове пољопривреде и министру надлежном за послове финансија;
- 7)** обавља друге послове у складу са овим законом.

О остваривању права на рефакцију плаћене акцизе из става 1. овог члана одлучује директор Управе за аграрна плаћања решењем.

На решење из става 5. овог члана може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана достављања решења.

О жалби из става 6. овог члана одлучује другостепени орган у складу са законом којим се уређује порески поступак и пореска администрација.

Пореске управе, у складу са прописима којима се уређује фискализација, ако се рефакција плаћене акцизе захтева по основу извршеног промета на мало за који је подносиоцу захтева издат фискални рачун. Уколико је основ за рефакцију плаћене акцизе извршени промет на мало из члана 3. став 1. тачка 3) подтачка (3) Правилника – уз употребу корпорацијских картица, подносилац захтева уз поднети захтев за рефакцију акцизе доставља:

- 1)** копију електронске фактуре, издате у складу са законом којим се уређује електронско фактурисање, односно копију фактуре, као и доказ о извршеном плаћању наведених рачуна (копију потврде о преносу средстава или извода, оверену од стране банке, или други доказ у складу са законом);
- 2)** копију електронске фактуре, издате у складу са законом којим се уређује електронско фактурисање, коју је издао давалац франшизе, односно копију фактуре даваоца франшизе, са спецификацијом фискалних рачуна које је издао прималац франшизе, на основу којих је давалац франшизе издао одговарајући рачун, као и доказ о плаћању рачуна који је издао давалац франшизе (копију потврде о преносу средстава или извода, оверену од стране банке, или други доказ у складу са законом).

5 Вођење евиденције о лицима којима је одобрена рефакција плаћене акцизе и о износу акцизе за који је извршена рефакција

У складу са чланом 9. Правилника, по пријему захтева за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе, Управа спроводи административну контролу захтева поређењем података из захтева са подацима из регистара и службених евиденција.

Решење којим се усваја захтев за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе нарочито садржи следеће податке: датум и број решења, назив, адресу, место седишта, БПГ, ПИБ/ЈМБГ подносиоца захтева, позив на број задужења по моделу 97 КБР-ШО-ПИБ/ЈМБГ, шифру плаћања 257, назив катастарске општине, број и површину катастарске парцеле засађене под одговарајућом биљном културом, за коју је извршена набавка деривата нафте и/или биогорива за пољопривредне сврхе, износ акцизе за рефакцију и налог за исплату утврђеног износа на наменски рачун подносиоца захтева, уписан у Регистар. Наведено решење Управа доставља подносиоцу захтева, Пореској управи ради књижења у пореском рачуноводству и Управи за

тезгор ради извршења.

На решење директора Управе поводом захтева за остваривања права на рефакцију плаћене акцизе на моторно гориво које се користи за пољопривредне сврхе може да се изјави жалба у року од петнаест дана од дана достављања решења. О жалби одлучује другостепени орган у складу са законом којим се уређују порески поступак и пореска администрација.

У складу са чланом 10. Правилника, директор Управе доноси решење којим се налаже подносиоцу захтева **повраћај** исплаћених средстава по основу рефакције плаћене акцизе, са обрачунатом каматом, прописаном законом којим се уређују порески поступак и пореска администрација, од дана исплате до дана повраћаја, и то ако:

- 1)** подносилац захтева остварио је рефакцију плаћене акцизе на основу нетачних података; или
- 2)** исплаћен је виши износ на име рефакције плаћене акцизе од износа на који подносилац захтева има право.

У претходно наведеним случајевима пољопривредном газдинству одређује се пасиван статус у складу са прописом којим се уређује регистрација, за које време не може да остварује средства за подстицање развоја пољопривредне производње, на која би имао право према посебним прописима, док се не изврши повраћај средстава примљених на име рефакције плаћене акцизе.

Решење којим се налаже подносиоцу захтева **повраћај** исплаћених средстава по основу рефакције плаћене акцизе, које садржи и податке: датум и број решења, назив, адресу, место седишта, БПГ, ПИБ/ЈМБГ подносиоца захтева, позив на број задужења по моделу 97 КБР-ШО-ПИБ/ЈМБГ, шифру плаћања 257, назив катастарске општине, број и површину катастарске парцеле засађене под одговарајућом биљном културом, за коју је извршена набавка деривата нафте и/или биогорива за пољопривредне сврхе, износ акцизе за рефакцију и налог за исплату утврђеног износа на наменски рачун подносиоца захтева, уписан у Регистар, Управа доставља подносиоцу захтева и Пореској управи на књижење.

У складу са чланом 11. Правилника, Управа води евиденцију о лицима којима је одобрена рефакција плаћене акцизе у складу са наведеним правилником, као и о износу акцизе за који је извршена рефакција у току календарске године.

Одредбе Правилника примењују се од 1. јануара 2024. године.

ПС

Елементи обрачуна зарада запослених у 2024. години

1 Основни параметри за обрачун зарада у 2024. години

У овом чланку представљена је методологија обрачуна зарада у 2024. години, с тим што су најпре наведени основни параметри обрачуна зарада у 2024. години.

1.1 Неопорезиви износ за зараде у 2024. години

Према иновираном члану 15а Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 92/2023 – даље: Закон о порезу) од 1. јануара 2024. године, као и током целе 2024. године, основицу пореза на зараде чини зарада умањена за износ од **25.000 динара месечно** за лице које ради са пуним радним временом (уместо досадашњих 21.712 динара).

Наглашавамо да се тај неопорезиви износ примењује од 1. јануара, дакле на све исплате зарада од наведеног датума, без обзира на који месец се односе.

У току 2024. године важиће и даље пореска стопа на зараде од 10%.

Изузетно, према ставу 6. у члану 15а Закона о порезу, основицу пореза на зараду упућеног лица, за које домаће правно лице плаћа порез, чини износ који је домаће правно лице исплатило послодавцу из друге државе као накнаду трошкова за рад лица које је упућено, односно послато на рад код тог домаћег правног лица – **без умањења за 25.000 динара**. Наиме, ту се ради о странцу који је запослен код страног послодавца код којег остварује права из рада и који га упућује на рад код послодавца на територији Републике у ограниченом временском трајању, након чега се он враћа на рад код страног послодавца, у складу са законом, односно потврђеним међународним уговором. Поменути странац не заснива радни однос са домаћим послодавцем код којег ради, већ остаје у радном односу код свог иностраног послодавца и од њега прима зараду. С обзиром на то да је страна компанија упутила свог

запосленог по основу уговора да пружи услугу преноса пословног знања домаћем послодавцу, она за ту услугу наплаћује накнаду од домаћег послодавца (обично је та накнада у висини исплаћене бруто зараде за свог упућеног запосленог, увећане за одређену провизију). Принцип је да странац сам треба да обрачуна порез на зараду коју је остварио од страног послодавца јер је рад остварио на територији Србије (члан 7. Закона о порезу). Међутим, обавезу обрачунавања и плаћања пореза по одбитку има домаће правно лице у моменту када послодавцу из друге државе исплати износ за накнаду трошкова за рад њиховог запосленог – али само у случају када се порез претходно не плати самоопорезивањем. Ако странац не плати порез на своју зараду од инопослодавца док ради у Србији самоопорезивањем (из члана 100а став 5), порез мора да плати домаћи послодавац код којег ради тај странац, и то по одбитку, у моменту када инопослодавцу странца уплаћује уговорену накнаду по основу коришћења услуга странца – физичког лица (члан 99. став 3. Закона о порезу).

1.2 Обрачун доприноса за обавезно социјално осигурање на зараде у 2024. години

Према одредбама члана 44. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004... и 92/2023 – даље: Закон о доприносима) од 1. 1. 2024. године стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси на:

- зараде и накнаде запослених,
 - разлику зараде коју остварују изабрана, именована и постављен лица,
 - накнаду за рад коју остварују лица која обављају привремене и повремене послове по уговору закљученом непосредно са послодавцем, односно преко задруге, осим лица до навршених 26 година живота ако су на школовању,
 - накнаду зараде по закону који уређује финансијску подршку породици са децом и
 - накнаду зараде по закону који уређује обавезно здравствено осигурање,
- износе:**

Пример: Обрачун зараде и накнаде зараде за коришћење годишњег одмора у фебруару 2024. године

Обрачун зараде и накнаде зараде		
Ред. бр.	Опис	Часови или износ
1.	Могући фонд часова рада	168
2.	Часови provedени на раду	48
3.	Одсуство због годишњег одмора	120
ОБРАЧУН ЗАРАДЕ		
4.	Основна зарада – нето	50.400,00
5.	Основна зарада по радном часу (ред. бр. 4 / ред. бр. 1)	300,00
6.	Основна зарада за време provedено на раду (ред. бр. 5 x ред. бр. 2)	14.400,00
7.	Увећање зараде по основу „минулог рада“ (5% x ред. бр. 6)	720,00
8.	Укупна нето зарада за време provedено на раду (ред. бр. 6 + ред. бр. 10)	15.120,00
ОБРАЧУН НАКНАДЕ ЗАРАДЕ		
9.	Просечна зарада у претходних 12 месеци по часу	255,00
10.	Дофинансирана просечна нето зарада у претходних 12 месеци по часу	271,00
11.	Накнада зараде за одсуство (271,00 динар. x 120 ч.)	32.520,00
ЗАРАДА И НАКНАДА ЗАРАДЕ		
12.	Укупно нето зарада и накнада зараде (ред. бр. 8 + ред. бр. 11)	47.640,00

У описаном случају:

- основна зарада за часове на раду је 14.400,00 динара, што по часу рада износи $(14.400,00 : 48) 300,00$ динара, што је више од минималне сатнице за 2024. годину, која износи 271,00 динар;
- накнада зараде за часове одсуства је 32.520,00 динара, што по часу рада износи $(32.520,00 : 120) 271,00$ динар, што је једнако минималној сатници за 2024. годину, која износи 271,00 динар.

Да би накнада зарада могла исправно да се обрачуна на нивоу минималне зараде из Закона о раду, под редним бројем 10 претходне табеле приказана је дофинансирана основица од 271,00 динар нето, на основу које се обрачунава накнада зараде која није нижа од тренутно важеће минималне. Послодавци треба да обрате пажњу на такве рачунице у 2024. години, јер је за 2024. годину одобрен раст минималне цене рада од 17,8%.

ПС

Електронски часопис ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК“ представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства и пореза. Наменен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.700 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За препоруку и групе информације ипишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Укалкулисавање зарада, бонуса, накнада зарада, личне зараде предузетника, доприноса за оснивача заступника и других накнада на 31. 12. 2023. године

У складу са чланом 23. став 1. тачка 4) Закона о рачуноводству позиције које се приказују у редовним и консолидованим годишњим финансијским извештајима правних лица и предузетника треба да буду вредноване у складу са општим рачуноводственим начелима. Једно од њих је да се у обзир узимају **сви приходи и расходи који се односе на пословну годину**, без обзира на датум њихове наплате односно исплате.

1 Укалкулисавање зарада и бонуса

На дан биланса потребно је у расходе 2023. године укалкулисати све зараде за обрачунске периоде из 2023. године које нису исплаћене до 31. 12. 2023. године. С обзиром на то да ће исплата зарада бити извршена у 2024. години, приликом обрачуна и укалкулисавања примењују се параметри који ће важити приликом исплате, дакле у 2024. години. Наиме, у складу са чланом 101. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 92/2023 – даље: ЗПДГ), порез по одбитку из члана 99. тог закона за сваког обвезника и за сваки појединачно **исплаћени** приход исплатилац обрачунава, обуставља и уплаћује на прописани јединствени уплатни рачун **у моменту исплате прихода, у складу са прописима који важе на дан исплате прихода**, осим ако наведеним законом није друкчије прописано.

Подсећамо на то да се пореска пријава ППП-ПД подноси у тренутку исплате прихода (а не у тренутку укалкулисавања трошкова). Наиме, у складу са чланом 41. став 3. Закона о пореском поступку и пореској администрацији („Сл. гласник РС” бр. 80/2002... и 138/2022 – даље: ЗПППА), појединачна пореска пријава **подноси се пре сваке исплате прихода** на који се обрачунава и плаћа порез по одбитку у складу са законом којим се уређује порез на доходак грађана, као и пре сваког плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање када се ти доприноси плаћају без ис-

плате зараде, односно у другим случајевима када постоји обавеза обрачунавања и плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање у складу са законом којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање.

Дакле, приликом обрачуна зарада ради укалкулисавања на терет трошкова 2023. године, које се притом односе на било који месец из 2023. године и нису исплаћене закључно са 31. 12. 2023. године, примењује се:

- неопорезиви износ зараде од 25.000 динара;
- најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 40.143 динара;
- највиша месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 573.470 динара;
- нова минимална цена рада од 271,00 динар по часу рада.

Стопе доприноса остају непромењене и за исплате у 2024. години и износе:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	15,15%	35,05%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	10,00%	24,00%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

Наведени трошкови укалкулисаних зарада порески су признат расход у складу са чланом 9. став 1. Закона о порезу на добит правних лица.

У складу са Законом о раду („Сл. гласник РС” бр. 24/2005... и 113/2017) зараду запосленог чине:

- зарада за обављени рад и време проведено на раду;

резу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/01... 18/10), мишљење Министарства финансија је да се **наведена примања физичких лица (која се остварују по основу привремених и повремених послова) смањују трошковима зарада у смислу члана 9. Закона**, па се, с тим у вези, признају као расход у пореском билансу обвезника у износу **обрачунајном** на терет пословних расхода.

У случају када обвезник, по основу уговора о обављању послова ван радног односа (нпр. **уговор о делу**) закљученог са физичким лицем, има обавезу да (по) физичком лицу исплати уговорену накнаду (која у себи садржи и порез и доприносе који се плаћају сходно прописима о порезу на доходак грађана, односно прописима који уређују доприносе за обавезно социјално осигурање, и са савановишћем тих прописа представљају обавезу примаоца прихода – физичког лица), па накнада, заједно са при-

падајућим порезом и доприносима, признаје се као **расход обвезника у пореском периоду у којем је обрачунајна**, имајући у виду да се, **сагласно члану 7. Закона**, за утврђивање опорезиве добити признају расходи у износу утврђеним билансом успеха, у складу са МРС, односно МСФИ и прописима којима се уређује рачуноводство и ревизија, осим расхода за које је овим законом прописан други начин утврђивања.

С тим у вези, и у случају када обвезник **исплаћује физичком лицу остале накнаде**, нпр. по основу закупа, које, сагласно прописима о порезу на доходак грађана, **садрже у себи одговарајући порез**, те накнаде, укључујући и припадајући порез, признају се као расход обвезника у пореском периоду у којем су **обрачунајне**. Овим мишљењем замењује се Мишљење број 413-00-00017/2011-04 од 31. јануара 2011. године.

Редакција

Обрачун личне зараде предузетника и предузетника пољопривредника у 2024. години

Према члану 33а Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... и 92/2023 – даље: ЗПДГ) за исплату личне зараде може да се определи:

- **предузетник**, односно физичко лице које је у уписано у регистар надлежног органа, односно организације, а порез на приходе од самосталне делатности плаћа на опорезиву добит, и
- **предузетник пољопривредник**, односно физичко лице које је носилац породичног пољопривредног газдинства, а уписано је у Регистар пољопривредних газдинстава у складу са прописима којима се уређује та област, води пословне књиге у складу са тим законом и порез на приходе од самосталне делатности плаћа на опорезиву добит.

Предузетник паушалац и предузетник друго лице (физичко лице које је обвезник пореза на додату вредност у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност, као и свако друго физичко лице које обавља делатност, независно од тога да ли је та делатност регистрована, а порез на

приходе од самосталне делатности плаћа на опорезиву добит) не могу да се определе за исплату личне зараде.

Из угла Закона о раду, предузетник се не сматра запосленим, па се ни лична зарада не сматра зарадом у смислу Закона о раду, него се лична зарада предузетника сматра зарадом само у смислу Закона о порезу на доходак грађана.

Предузетник који се определи за исплату личне зараде не сматра се запосленим лицем и не закључује уговор о раду. Наиме, предузетник је, према одредби члана 83. Закона о привредним друштвима, физичко лице које обавља делатност у циљу остваривања прихода и регистровано је у складу са законом о регистрацији, што значи да је „радно ангажовано”, али није у радном односу у смислу одредаба Закона о раду. Радња нема правни субјективитет, тако да предузетник не може да закључи уговор са радњом, односно са самим собом.

Уколико личну зараду исплаћује у износу који је виши од неопорезивог износа, приликом исплате ће бити дужан да на износ преко неопорезивог обрачуна и плати порез на зараде по стопи од 10%. Доприноси се не плаћају јер се ради о предузетнику пољопривреднику осигураном по другом основу. У том случају прерачун из нето личне зараде у бруто личну зараду врши се на основу формуле: бруто = (нето - 2.500) / 0,9.

3.2 Подношење пореске пријаве ППП-ПД

Предузетник пољопривредник који плаћа доприносе (дакле није истовремено уз бављење пољопривредом у радном односу код другог послодавца нити је регистровао обављање самосталне делатности нити је корисник пензије) пореску пријаву ППП-ПД подноси уз **ОВП 107 – Лична зарада ђре-дузетника пољопривредника** из члана 32. став 3. Закона. Конкретно, цео ШВП био би **1 04 107 00 0**.

Када се на примање по основу личне зараде предузетника пољопривредника не обрачунава ни порез на зараде ни допринос, у складу са претходно датим појашњењима, пре исплате личне зараде предузетник пољопривредник не подноси пореску пријаву на обрасцу ППП-ПД, а личну зараду исплаћује у целости као неопорезиво примање (шифра плаћања је 241, за коју не постоји обавеза употребе БОП).

Уколико предузетник пољопривредник који је осигуран по другом основу личну зараду исплаћује у износу који је виши од неопорезивог износа, приликом исплате биће дужан да на износ преко неопорезивог обрачуна и плати порез на зараде по стопи од 10%. Доприноси се не плаћају јер се ради о предузетнику пољопривреднику осигураном по другом основу, а приликом подношења пореске пријаве на обрасцу ППП-ПД обрачун пореза исказује се са ОВП 199, с обзиром на то да је реч о приходима који имају карактер зараде на које се обавезе обрачунавају по посебним правилима. У зависности од основа по ком је поменуто лице осигурано (услед које околности не плаћа доприносе), изабраће врсту примаоца прихода у пореској пријави као:

- запослени (ознака 01);
- лице осигурано по основу самосталне делатности, укључујући самосталне уметнике (ознака 03);
- лице пензионер по основу запослености (ознака 09);
- лице пензионер по основу самосталне делатности (ознака 10);
- војни пензионер (ознака 12);
- пољопривредни пензионер (ознака 13).

Мр Андријана Ивић, саветник за порезе и рачуноводство у редакцији часописа „Пословни саветник“

Преглед олакшица за запошљавање које послодавци могу да користе у 2024. години

У овом чланку биће дат преглед олакшица за запошљавање које послодавци могу да користе у 2024. години, а прописане су Законом о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001... 144/2022, 6/2023 и 92/2023 – даље: ЗПДГ), односно Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” 84/2004, 61/2005, 62/2006... 138/2022, 6/2023 и 92/2023 – даље: ЗДОСО).

Услови за коришћење сваке од олакшица детаљно су објашњени на вебинару одржаном у фебруару 2023. године под називом „При-

мена пореских олакшица за запошљавање у 2023. години”, као и у броју 1/2023 у чланцима „Наставак коришћења ‘старих’ олакшица за запошљавање и у 2023. години”, „Олакшице за квалификоване новозајослене и новозајослене у 2023. години – члан 21ж ЗПДГ / члан 45ђ ЗДОСО и члан 21з ЗПДГ / члан 45ж ЗДОСО” и „Олакшице за новонастале обвезнике, новоосновано привредно друштво које обавља иновациону делатност и њравно лице које на територији Републике Србије обавља истраживање и развој у 2023. години”.

олакшице имајући у виду да то „представља нови радни однос”, па је пошребно да буде испуњен један од законом прописаних услова за коришћење олакшице који се односи на период за који лице мора да буде пријављено као незайослено код Националне службе за зайошљавање (пре заснивања радног односа на неодређено време лице би требало без прекида да буде пријављено код Националне службе за зайошљавање као незайослено најмање шест месеци, што у овом случају не би било испуњено).

[...] Међушим, уколико се, сагласно Закону о раду, радни однос заснован на одређено време може продужавати анексом основног уговора о раду којим је иницијално заснован радни однос са новозайосленим лицем по основу чијеј зайослења послодавац користи олакшицу, а имајући у виду и наводе из предметног мишљења Министарства за рад, зайошљавање, борака и социјална питања да „у овом случају обезбеђује се континуиран радни однос заснованог уговором о раду који је продужен анексом, а који је саставни део тог уговора”, послодавац може да користи право на повраћај дела плаћених пореза и доприноса на зараду за новозайослено лице према ЗПДГ и ЗДОСО, за пе-

риод у којем постоји континуиран радни однос сагласно Закону о раду.

За коришћење олакшица није сметња ако је послодавац повезан са запосленим по основу сродства.

Уколико послодавац **накнадно сазна да за одређено лице има право да користи олакшицу**, према нашем мишљењу, нема никаквих препрека да измени пореске пријаве ППП-ПД које је већ поднео и да накнадно поднесе захтев за повраћај, односно настави са коришћењем олакшице. Суштински то би значило да подне-ту пријаву ППП-ПД мења тако што лице за које може да користи олакшицу „брише”, а затим за њега подноси посебну ППП-ПД пријаву. Такође, чак и ако не измени пореске пријаве, без икаквих проблема од наредног месеца може да започне са коришћењем олакшице. Наведено није примењиво само на олакшицу за новонастањеног обвезника јер се она остварује почевши од прве зараде исплаћене за месец у ком су од надлежног органа прибављени докази о испуњености услова за коришћење олакшице.

ПС

Мр Жељко Албанезе

Примена измена и допуна Закона о здравственом осигурању од 4. новембра 2023. године

Изменама и допунама Закона о здравственом осигурању (објављеним у „Службеном гласнику РС” број 92/2023) утврђене су три битне новине:

1. изабрани лекар, по правилу, утврђује боловање до 30 дана;
2. када се дани боловања повезују, а када не повезују;
3. Републички фонд обрачунава накнаде зараде/плате за боловање дуже од 30 дана.

Наведене новине примењују се од 4. новембра 2023. године.

1 Одлучивање о дужини боловања запосленог

Сагласно одредбама Закона о здравственом осигурању („Сл. гласник РС” бр. 25/2019 и 92/2023 – даље: **Закон**) дужина коришћења привремене спречености за рад (даље: боловање) утврђује се према следећем:

(1) Према иновираним члану 143. став 1. тачка 12) Закона изабрани лекар утврђује боловање запосленог до 30 дана. Када је потребно да запослени

стављају се оверени платни листићи за претходних дванаест месеци, а ако је одговор „не”, не достављају се платни листићи), као и кол. 4 и 5 – време за које је накнада зараде обрачуната (датум у месецу, од-до).

г) Извештај о привременој спречености за рад – који послодавац не попуњава јер обрачун ради филијала РФЗО.

Подсећамо на то да, ако запослени није остварио зараду у свих дванаест календарских месеци који претходе месецу у ком је наступило боловање, послодавац ће доставити податке за месеце за које је запослени остварио зараду, док за месеце за које није остварио зараду основ за накнаду чини минимална зарада за те месеце.

3) Филијала РФЗО утврђује право на накнаду зараде и висину накнаде зараде, па најкасније у року од 21. дана од дана пријема захтева за исплату накнаде зараде са свим доказима потребним за исплату врши обрачун накнаде зараде, који доставља послодавцу и преноси одговарајући износ средстава на посебан рачун послодавца. Филијала обавља обрачун накнаде зараде за запосленог по захтеву послодавца на обрасцу ОЗ-10, који доставља послодавцу. Образац ОЗ-10, који доставља послодавцу са обрачуном, филијала оверава потписом запосленог који је извршио обрачун, потписом руководиоца организационе јединице и печатом филијале РФЗО.

4) Дозначена средства на име накнаде зараде послодавац је дужан да исплати осигуранику најкасније у року од седам дана од дана њиховог пријема. Уколико исплата у наведеном року није извршена, послодавац је дужан да врати средства филијали са каматом за коју су средства увећана док су се налазила на посебном рачуну послодавца.

Очекује се да ће надлежни министар посебним актом уредити ближе услове, начин и поступак обрачуна накнаде зараде који врши филијала

РФЗО, а до тада филијале примењују поступке који су претходно представљени.

4 Нове казнене одредбе у Закону

Указујемо и на две нове казнене одредбе у Закону везане за иновирана законска решења о обрачуно зараде од стране филијале РФЗО:

1) Према иновираном члану 260. став 1. тачка 2) Закона, новчаном казном од 300.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица ако не достави филијали РФЗО захтев за исплату накнаде зараде са свим доказима потребним за исплату за запослене чија се накнада зараде обезбеђује из средстава обавезног здравственог осигурања или ако накнаду зараде из средстава обавезног здравственог осигурања која је пренета на посебан рачун послодавца не исплати осигуранику најкасније у року од седам дана од дана њиховог пријема, а не врати их филијали са каматом за која су средства увећана док су се налазила на посебном рачуну послодавца (члан 102. ст. 2. и 4). За исти прекршај новчаном казном од 40.000 до 50.000 динара казниће се одговорно лице у правном лицу, а новчаном казном од 300.000 до 500.000 динара послодавац – предузетник.

2) Према иновираном члану 261. став 1. тачка 5) Закона, новчаном казном од 300.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај РФЗО ако не утврди право на накнаду зараде, висину накнаде зараде или најкасније у року од 21. дана од дана пријема захтева за исплату накнаде зараде са свим доказима потребним за исплату накнаде зараде из средстава обавезног здравственог осигурања не изврши обрачун накнаде зараде, или га не достави послодавцу, или не пренесе одговарајући износ средстава на посебан рачун послодавца (члан 102. став 3). За исти прекршај новчаном казном од 40.000 до 50.000 динара казниће се и одговорно лице у РФЗО.

ПС

ИНГ-ПРО

Порески третман сопствених акција које запослени добије од послодавца или од с послодавцем повезаног правног лица

Поводом предстојећег годишњег обрачуна и евентуалних планова да се запосленима бесплатно доделе сопствене акције, било у виду дела зараде било у виду бонуса, указујемо на пореске аспекте таквих активности акционарских друштава.

1 Додељивање сопствених акција друштва запосленима

Акционарска друштва, у случајевима повољних финансијских резултата, одлуком своје скупштине могу да се одреде да у виду награђивања својих запослених изврше доделу сопствених акција. Тиме се запослени награђују за успешан рад и стимулишу за даљи напредак друштва, а само друштво увећава део акционарског капитала који припада запосленима у друштву. Такође се има у виду да, сагласно ставу 1. члана 393. Закона о привредним друштвима, укупна накнада директора, осим зараде за његов рад, може да обухвати и право на стимулацију путем доделе акција друштва или другог друштва које је повезано са друштвом.

Подсећамо на то да су сопствене акције, у смислу Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС” бр. 6/2011... и 109/2021), акције које је акционарско друштво стекло од својих акционара, које касније може да расподели запосленима у друштву или да их употреби за награђивање чланова управе, при чему је битно истаћи да те акције запослени стичу без накнаде (евентуално по повлашћеној цени).

2 Порески третман доделе сопствених акција запосленима

У смислу члана 14. ставови 1. и 2. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2021... и 92/2023 – даље: Закон о порезу):

- 1) зарадом се сматрају и примања у облику хартија од вредности, нпр. у акцијама, осим акција стечених у поступку својинске трансформације;
- 2) акције које запослени добије од послодавца или од с послодавцем повезаног лица, осим акција

стечених у поступку својинске трансформације, сматрају се зарадом у моменту стицања права располагања на тим акцијама, односно у моменту у ком се те акције сматрају опорезивом зарадом запосленог – у складу са чланом 18. став 3. Закона о порезу.

Из наведеног може да се закључи да акције које запослени добије од свог послодавца или од с послодавцем повезаног лица, као конкретна материјална корист, могу да буду опорезоване као зарада, али могу да буду и ослобођене пореских обавеза – у зависности од тога како запослени располаже њима, што је конкретно регулисано чланом 18. став 3. Закона о порезу.

2.1 Услови за пореско ослобођење на добијене сопствене акције

2.1.1 Услови из Закона о порезу

Чланом 18. став 1. тачка 11) Закона о порезу прописано је да се не плаћа порез на зараде на примања запосленог од послодавца по основу:

- сопствених акција послодавца или
 - акција с послодавцем повезаног лица (даље: сопствене акције),
- које запослени стекне без накнаде или по повлашћеној цени од послодавца.

Сагласно ставу 2. у истом члану не плаћа се порез на зараде на примања акција која запослени оствари од с послодавцем повезаног лица. Међутим, такво „беспореско” стицање сопствених акција од стране запослених условљено је испуњавањем стриктних законских услова из става 3. члана 18. Закона о порезу. Конкретно, изузетно од става 1. тачка 11) и става 2. члана 18:

- 1) уколико запослени отуђи сопствене акције пре истека две године од дана стицања права располагања на тим акцијама – такве сопствене акције сматраће се опорезивом зарадом запосленог, у смислу члана 14. Закона о порезу, у моменту отуђења;
- 2) уколико послодавац или повезано лице послодавца откупе од запосленог сопствене акције – те акције сматраће се опорезивом зарадом запосле-

ЗАРАДЕ

генџи Рејублике Србије, зајослено код резиденцијног љавног лица које у складу са љланом љрава на ојције одређеним зајосленима (који доноси нерезиденцијно љравно лице) на основу свој рада код домаћеј љослодаваца (резиденцијно љравно лице) оствари љраво на одређена новчана средсџава као вид наџраде, уколико својим радом дојринесе љовећању вредносџи кайиџала у складу са љланом, чију исџлаџу врши љовезано лице из иносџрансџива љако шџио новчана средсџива дирекџно уџлађује на рачун љио физичког лица, дужно је да самоојпорезивањем љлаџи љорез на доходак љрађана љо основу зараде.

Наиме, физичко лице је дужно да само обрачуна и уџлаџи љорез љо основу зараде (на основицу коју чини исџлађени новчани износ, **без умањења за неојорезиви износ из члана 15а Закона**) коју остварује од с љослодавцем љовезаној нерезиденцијној лица и да надлежном љореском ојрану љрема месџу свој љредивалиџиџа, односно доравиџиџа љоднесе љореску љријаву о обрачунаџио и љлађеном љорезу.

Основицу за обрачун доприноса по основу добијених харџија од вредности са карактером зараде, сагласно члану 13. ст. 1. и 2. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, представља тржишна вредност тих харџија од вредности.

На основу наведених напомена у наредној табели приказан је пример обрачуна примања са карактером зараде по основу додељених акција, које запослени у вези са радом код послодавца оствари од с послодавцем повезаног лица. Обрачун се спроводи самоопорезивањем, на обрасцу ПП-ОПО, који је прописан Правилником о пореској пријави о обрачунатом порезу самоопорезивањем и припадајућим доприносима на зараду, односно другу врсту прихода од стране физичког лица као пореског обвезника („Сл. гласник РС” бр. 15/2016, 20/2018, 27/2019, 67/2022 и 21/2023).

Конкретно физичко лице је од са његовим послодавцем повезаног лица на основу правила на грађивања добило сопствене акције тог правног лица. Претпоставља се да је тржишна вредност акција на дан настанка пореске обавезе (1. децембра 2023. године) 1.000 евра и да је званични средњи курс Народне банке Србије на дан отуђења 117 динара за један евро. У том случају износ из ког је запослени дужан да обрачуна порез и допринос на зараду износи 117.000 динара (1.000 x 117,0). Тај податак исказује се у пољу 4.6 обрасца ПП-ОПО.

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Тржишна вредност акција на дан настанка пореске обавезе (у еврима)	1.000
2.	Званичан средњи курс НБС на дан настанка пореске обавезе	117
3.	Бруто зарада (ред. бр. 1 x ред. бр. 2)	117.000,00
4.	Умањење пореза на зараду	0,00
5.	Основица за порез (ред. бр. 3 - ред. бр. 4)	117.000,00
6.	Порез на зараду (ред. бр. 5 x 10%)	11.700,00
7.	Основица за плаћање доприноса (ред. бр. 3)	117.000,00
8.	Укупно доприноси (ред. бр. 7 x 36,05%)	42.178,50
	Допринос за ПИО (ред. бр. 7 x 24%)	28.080,00
	Допринос за здравство (ред. бр. 7 x 10,3%)	12.051,00
	Допринос за незапосленост (ред. бр. 7 x 0,75%)	877,5
9.	Нето зарада запосленог у акцијама (ред. бр. 3 - ред. бр. 6 - ред. бр. 8)	63.121,50

Подаци за ПП-ОПО	
1.2 Обрачунски период	12 2023
1.3 Датум остваривања прихода	1.12.2023
1.4 Датум доспелости пореске обавезе	31. 12. 2023.
4.2 Шифра врсте прихода	1 01 130 00 0
4.6 Бруто приход	117.000,00
4.7 Основица пореза	117.000,00
4.8 Обрачунати порез	11.700,00
4.9 Порез плаћен у другој држави	0,00
4.10 Порез за уплату	11.700,00
4.11 Основица доприноса	117.000,00
4.12 ПИО	28.080,00
4.13 Здравство	12.051,00
4.14 Незапосленост	877,5

Поред свега, приликом попуњавања обрасца ПП-ОПО наредна поља треба попунити на следећи начин:

■ **Ознака љријаве** – општа пријава (ознака 1) – када порески обвезник подноси пореску пријаву пре или на датум доспелости пореске обавезе који је прописан Законом о порезу;

■ **Начин остваривања љприхода** – ознака 3 – у другом облику.

На тај начин физичко лице пријавило је приходе од продаје акција које му је доделио послодавац повезан с његовим послодавцем. Ако то лице задржи у власништву наведене акције дуже од две године од датума стицања, после тог датума може да их прода без пријављивања и опорезивања оствареног прихода од продаје.

Утврђивање висине накнаде члановима надзорних одбора јавних предузећа у 2024. години

Увод

Законом о јавним предузећима („Сл. гласник РС” бр. 15/2016, 88/2019 и 62/2023 – други пропис – даље: Закон) уређен је правни положај предузећа која обављају делатност од општег интереса, које оснива Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе (даље: јавно предузеће). У смислу Закона, делатности од општег интереса су делатности које су, као такве, одређене законом у области: рударства и енергетике, саобраћаја, електронских комуникација, издавања службеног гласила Републике Србије и издавања уџбеника, нуклеарних објеката, наоружања и војне опреме, коришћења, управљања, заштите, уређивања и унапређивања добара од општег интереса и добара у општој употреби (воде, путеви, шуме, пловне реке, језера, обале, бање, дивљач, заштићена подручја и др.), управљања отпадом, као и комуналне делатности и друге делатности одређене законом као делатности од општег интереса.

Свако јавно предузеће у свакој од наведених делатности, сагласно члану 15. Закона, има своје органе, а то су: надзорни одбор и директор. Према томе, **надзорни одбор је орган јавног предузећа**, при чему:

- ако је оснивач јавног предузећа Република Србија, надзорни одбор има пет чланова, од којих је један председник, а
- ако је оснивач јавног предузећа аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, надзорни одбор има три члана, од којих је један председник.

Надзорни одбор јавних предузећа је битан орган јер доноси годишње, трогодишње, дугорочне и средњорочне планове пословне стратегије и развоја, усваја извештаје о степену реализације програма пословања, усваја финансијске извештаје и одлуке о расподели добити, односно покрићу губитка, закључује уговор о раду са директором и надзире његов рад, доноси статут и одлучује о статусним променама (сагласно члану 22. Закона). За тако обиман и одговоран рад у надзорном одбору у **члану**

23. Закона предвиђено је да председник и чланови надзорног одбора имају право на одговарајућу накнаду за рад у надзорном одбору. Према ставу 2. истог члана висину те накнаде, односно критеријуме и мерила за њено утврђивање одређује Влада. На основу датог законског овлашћења Влада је донела ОДЛУКУ о критеријумима и мерилима за утврђивање висине накнаде за рад у надзорним одборима јавних предузећа („Сл. гласник РС” бр. 102/2016 – даље: Одлука), којом се одређују критеријуми и мерила за утврђивање висине накнаде за рад председника и чланова надзорног одбора јавног предузећа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе.

1 Висина накнаде председника и чланова надзорног одбора јавних предузећа

Најпре треба нагласити да, сходно члану 17. Закона:

- 1) надзорни одбор јавног предузећа чији је оснивач Република Србија има бар једног члана из реда запослених, с тим што један члан мора да буде независан члан надзорног одбора;
- 2) надзорни одбор јавног предузећа чији је оснивач аутономна покрајина има бар једног члана из реда запослених;
- 3) надзорни одбор јавног предузећа чији је оснивач јединица локалне самоуправе има бар једног члана из реда запослених.

Подсећамо на то да је поменути „**независни члан надзорног одбора**” лице које, поред стручних и здравствених услова, мора да испуњава и следеће услове:

- (1) да није било ангажовано у вршењу ревизије финансијских извештаја тог предузећа у последњих пет година,
- (2) да није члан политичке странке и
- (3) да није постављено, именовано или изабрано лице и није запослено ни ангажовано по другом основу у јавном предузећу или друштву капитала чији је оснивач поменуто јавно предузеће.

Књижење накнада за сва три члана надзорног одбора:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	526	Трошкови накнада члановима органа управљања и надзора	255.000,00	
	4641	Обавеза према члановима органа управљања и надзора		174.556,00
	4891	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора		40.800,00
	4891	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора		32.640,00
	4891	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора		7.040,00
- за обрачун њимања чланова надзорног одбора				
2.	4641	Обавеза према члановима органа управљања и надзора	174.556,00	
	4895	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора	40.800,00	
	4895	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора	32.640,00	
	4895	Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине члановима органа надзора	7.004,00	
	241	Текући (пословни) рачун		255.000,00
- за исплату накнаде				

Јавно предузеће – исплатилац прихода, као порески платаци, пре сваке исплате прихода мора да достави Пореској управи пореску пријаву за порез по одбитку на обрасцу ППП-ПД. Примања чланова надзорног одбора јавног предузећа у обрасцу ППП-ПД пријављују се под ОВП:

- 601 – када је прималац прихода осигуран по другом основу, па се за њега плаћају порез и допринос за ПИО;
- 602 – када прималац прихода није осигуран по другом основу, па се за њега плаћају порез и допринос за ПИО и здравствено;

- 603 – када је примаоцу прихода решењем Фонда ПИО признато право на престанак плаћања доприноса јер су у току године доприноси плаћени на износ највише годишње основице доприноса (за примаоца прихода којем се плаћа само порез).

Порез и доприноси по основу исплата накнаде члановима надзорног одбора уплаћују се на рачун 840-4848-37, шифра плаћања 254.

ПС

Електронски часопис ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ“, електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Наменен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издавамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене уставне, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца“, „Календар правних аката“ и „Регистар прописа“.

Тренутно се у издању налази преко 1.700 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За информације и групе информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Подношење пореске пријаве за исказивање прихода и обрачун пореских обавеза радника на интернету – фриленсера за четврти квартал октобар–децембар 2023. године – предаја до 30. јануара 2024. године –

Увод

У току 2023. године:

- 1) приходи од ауторских и сродних права и уговорене накнаде за извршени рад које фриленсери остварују – **евидентирају се квартално** на основу пореске пријаве која се подноси у року од 30 дана од истека квартала у ком су ти приходи остварени;
- 2) пореске обавезе на кварталне приходе плаћају се **самоопорезивањем**;
- 3) фриленсерима је омогућено да се одреде за један од понуђена два алтернативна начина признавања нормираних трошкова и, сходно томе, утврђивања пореске основице за плаћање пореза и доприноса.

Према томе, фриленсери подносе пореску пријаву о стварним приходима и обрачунатим припадајућим пореским обавезама самоопорезивањем за четврти квартал октобар–децембар 2023. године до 30. јануара 2024. године. У наставку су наведене основне информације о подношењу пореских пријава фриленсера за квартал октобар–децембар 2023. годину, уз напомену да у случају да током четвртог квартала није остварио никакве приходе, фриленсер НЕ подноси пореску пријаву, а у случају да је остварио било коју висину прихода, дужан је ДА поднесе пореску пријаву.

1 Модели обрачуна прихода и пореских обавеза фриленсера за октобар–децембар 2023. године

Сагласно одредбама:

- чланова 128, 55, 56, 58, 85. и 86. Закона о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС” бр. 24/2001, 80/2002, 80/2002 – др. закон, 135/2004, 62/2006, 65/2006 – испр., 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 – одлука УС, 93/2012, 114/2012 – одлука УС,

47/2013, 48/2013 – испр., 108/2013, 57/2014, 68/2014 – др. закон, 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019, 153/2020, 44/2021, 118/2021 и 138/2022 – даље: **Закон о порезу**) и

- члану 28. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС” бр. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 47/2013, 108/2013, 57/2014, 68/2014 – др. закон, 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019, 153/2020, 44/2021, 118/2021 и 138/2022 – даље: **Закон о доприносима**), **приходи које фриленсери остварују и за које су обвезници пореских обавеза у законској регулативи сврстани су у две категорије:**

- 1) приходи од уговорене накнаде од ауторских и сродних права, и
- 2) приходи од уговорене накнаде за извршени рад.

По основу наведених прихода, остварених у четвртном кварталу од 1. јануара до 31. децембра 2023. године, фриленсери могу да плате порез и допринос у две варијанте, које су представљене у продужетку. При томе **напомињемо да фриленсери за четврти квартал бирају варијанту плаћања пореза и доприноса, без обзира на то по којој варијанти су пореске обавезе платили за претходна три квартала.**

Прва варијанта:

- **евидентирају се приходи фриленсера од ауторских и сродних права и приходи од уговорене накнаде за извршени рад, остварени у четвртном кварталу 2023. године;**
- **96.000 динара је квартални неопорезиви приход (нормирани трошкови);**
- **порез на приход изнад 96.000 динара плаћа се по стопи од 20%;**
- **допринос за ПИО плаћа се на приход изнад 96.000 динара по стопи од 24% (односно, не плаћа се за квартални приход до неопорезивих 96.000 динара, а на износ преко неопорезивог прихода**

ЗАРАДЕ

блици од иностраних исплатилаца (исказују се у делу 3.3 – ред А пореске пријаве) и приходе који су остварени у иностранству (исказују се у делу 3.3 – ред Б пореске пријаве). Порески кредит рачуна се на укупно остварене приходе из иностранства, уколико је за најмање један приход плаћен порез у иностранству.

Висина обрачунаог пореског кредита који ће бити исказан у пореској пријави зависи од тога коју је опцију за утврђивање опорезивог прихода порески обвезник изабрао (опција 1 или опција 2), као и од износа пореза који је плаћен у иностранству, под условом да је документован одговарајућом потврдом надлежног пореског органа друге државе.

Пример за опцију 1

Остварени приход	Бруто приход	Приход на који је плаћен порез у другој држави	Износ пореза плаћеног у другој држави	Износ пореског кредита који се признаје
3.3	3.3.1	3.3.2	3.3.3	3.3.4
А. Приход резидента остварен на територији Републике од иностраног исплатиоца	500.000	300.000	60.000	40.800 Износ пореског кредита према правилима опорезивања у РС: $(300.000 - 96.000) \times 20\% = 40.800$
Б. Приход резидента остварен на територији друге државе	700.000	600.000	70.000	70.000* Износ пореског кредита према правилима опорезивања у РС: $(600.000 - 96.000) \times 20\% = 100.800$
Укупно	1.200.000	900.000	130.000	110.800

*) Порески кредит признаје се у износу који се добија према правилима опорезивања у Републици, али не више од износа који је плаћен у иностранству

Пример за опцију 2

Остварени приход	Бруто приход	Приход на који је плаћен порез у другој држави	Износ пореза плаћеног у другој држави	Износ пореског кредита који се признаје
3.3	3.3.1	3.3.2	3.3.3	3.3.4
А. Приход резидента остварен на територији Републике од иностраног исплатиоца	500.000	300.000	60.000	14.010 Износ пореског кредита према правилима опорезивања у РС: $(300.000 - (57.900 + 300.000 \times 34\%)) \times 10\% = 14.010$
Б. Приход резидента остварен на територији друге државе	700.000	600.000	30.000	30.000* Износ пореског кредита према правилима опорезивања у РС: $(600.000 - (57.900 + 600.000 \times 34\%)) \times 10\% = 33.810$
Укупно	1.200.000	900.000	90.000	44.010

*) Порески кредит признаје се у износу који се добија према правилима опорезивања у Републици, али не више од износа који је плаћен у иностранству

Потврда о износу прихода на који је у иностранству плаћен порез, као и о износу пореза који је плаћен на те приходе, треба да буде оверена од стране надлежног пореског органа државе у којој је плаћен порез. Потврда треба да буде преведена и оверена од стране судског тумача за српски језик, након чега је треба приложити уз пореску пријаву.

Календар пореских и других обавеза за јануар 2024. године

Закон о акцизама			
Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање			
Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе			
Опис	Период	Рок	Основ
Попис затечених залиха акцизних производа у свим складиштима	2023. година	31. 1. 2024.	Обвезник акцизе дужан је да са стањем на дан 31. децембра календарске године изврши попис затечених залиха акцизних производа у свим складиштима, укључујући и акцизна складишта, посебно по свакој врсти акцизног производа и да пописне листе достави надлежној организационој јединици Пореске управе
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 12 – 31. 12. 2023.	15. 1. 2024.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши читавање
Плаћање акцизе	16. 12 – 31. 12. 2023. 1. 1 – 15. 1. 2024.	15. 1. 2024. 31. 1. 2024.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора, на обрасцу РЕФ-Г	1. 12 – 31. 12. 2023.	најраније 20. 1. 2024.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биогориво који се као моторно гориво користе за транспортне сврхе, на Обрасцу- РЕФ-Т	октобар–децембар 2023. године	најраније 20. 1. 2024.	Рефакција плаћене акцизе на деривате нафте и биогориво који се као моторно гориво користе за транспортне сврхе
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије, на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 12 – 31. 12. 2023.	најраније 20. 1. 2024.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе, на обрасцу РЕФ-И	1. 12 – 31. 12. 2023.	најраније 20. 1. 2024.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво у индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа
Утврђивање сразмерног износа плаћене акцизе	2023. година	15. 1. 2024.	Обвезник акцизе доставља надлежној организационој јединици Пореске управе производни норматив неопходан за утврђивање сразмерног износа плаћене акцизе за претходну годину

Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом			
Правилник о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршења те обавезе			
Опис	Период	Рок	Основ
Подношење обрасца ИОСИ. Уплата обавезе за претходни месец.	1. 12 – 31. 12. 2023.	5. 1. 2024.	Обавеза послодавца да Пореској управи достави Извештај о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом у складу са Законом – образац ИОСИ, електронским путем, преко портала Пореске управе или попуњавањем обрасца у оквиру корисничке апликације на порталу Пореске управе

Закон о накнадама за коришћење јавних добара			
Опис	Период	Рок	Основ
Уплата накнаде за коришћење ресурса и резерви минералних сировина	октобар–децембар	15. 1. 2024.	Накнаду за коришћење ресурса и резерви минералних сировина утврђује обвезник за сваку врсту коришћене, односно продате количине минералне сировине појединачно за тромесечни период, на прописаном обрасцу, почев од дана добијања одобрења за извођење рударских радова
Уплата накнаде за коришћење рибарског подручја	октобар–децембар	15. 1. 2024.	Накнаду за коришћење рибарског подручја утврђује обвезник накнаде за тромесечни период, на прописаном обрасцу
Уплата накнаде за коришћење природног лековитог фактора	октобар–децембар	15. 1. 2024.	Накнада за коришћење природног лековитог фактора утврђује се за календарску годину, а плаћа аконтационо у једнаким тромесечним ратама
Обвезници плаћања накнаде за производе који после употребе постају посебни токови отпада плаћају накнаду у року од 15 дана од дана истека тромесечја	октобар–децембар	15. 1. 2024.	Обвезници плаћања накнаде за производе који после употребе постају посебни токови отпада плаћају накнаду у року од 15 дана од дана истека тромесечја
Годишњи обрачун утврђене накнаде за формирање и одржавање обавезних резерви нафте и деривата нафте на прописаном обрасцу	2023. година	31. 1. 2024.	
Годишњи обрачун утврђене накнаде за унапређење енергетске ефикасности на прописаном обрасцу	2023. година	31. 1. 2024.	
Достава података о искоришћеној количини природног лековитог фактора у претходној години, на основу уређаја за мерење	2023. година	31. 1. 2024.	Обвезник накнаде за природни лековити фактор дужан је да надлежном органу јединице локалне самоуправе достави податке о искоришћеној количини природног лековитог фактора у претходној години на основу уређаја за мерење
Оператори воде попис коришћених бројева и адреса	2023. година	31. 1. 2024.	У вези са накнадом за коришћење нумерације, оператори воде попис коришћених бројева и адреса и дужни су да га доставе РАТЕЛ-у са стањем на дан 31. децембра претходне године

Закон о порезу на премије неживотних осигурања Правилник о начину обрачунавања, садржини и начину вођења евиденције, облику и садржини пореске пријаве пореза на премије неживотних осигурања				
Опис	Период	Рок	Основ	Опис
Подношење обрасца ПП-ППНО за порез на премије неживотног осигурања	1. 12 – 31. 12. 2023.	10. 1. 2024.	5% од укупне премије осигурања утврђене уговором	Друштво за осигурање је порески обвезник пореза на премије неживотног осигурања. Образац ПП-ППНО подноси се без обзира на то да ли постоји обавеза плаћања за тај месец, а саставља се на основу закључених уговора о неживотном осигурању

Чланом 80. став 5. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС” бр. 18/2016; ауџендишно шумаћење – 95/2018) прописано је да, ако последњи дан рока пада на дан када орајан не ради, рок исџиче када проџекне љрви наредни радни дан.

Актуелни статистички подаци на дан 25. 12. 2023. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Јануар 2023. године	24. 3. 2023.	114.228,00	82.769,00
Фебруар 2023. године	25. 4. 2023.	112.212,00	81.359,00
Март 2023. године	25. 5. 2023.	117.669,00	85.485,00
Мај 2023. године	25. 7. 2023.	118.992,00	86.220,00
Јун 2023. године	25. 8. 2023.	118.025,00	85.539,00
Јул 2023. године	25. 9. 2023.	115.664,00	83.781,00
Август 2023. године	25. 10. 2023.	118.918,00	86.112,00
Септембар 2023. године	24. 11. 2023.	117.472,00	85.066,00
Октобар 2023. године	25. 12. 2023.	119.791,00	86.738,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2023. године, а које су непромењене и у 2024. години:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	19,90%	15,15%	35,05%
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	10,00%	24,00%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **40.143 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2024. године, а важиће до 31. децембра 2024. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **573.470 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2024. године, а важиће до 31. децембра 2024. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2024. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец	Минимална бруто зарада за месец
Јануар	184	271	49.864,00	67.566,33
Фебруар	168	271	45.528,00	61.380,88
Март	168	271	45.528,00	61.380,88
Април	176	271	47.696,00	64.473,61
Мај	184	271	49.864,00	67.566,33
Јун	160	271	43.360,00	58.288,16
Јул	184	271	49.864,00	67.566,33
Август	176	271	47.696,00	64.473,61
Септембар	168	271	45.528,00	61.380,88
Октобар	184	271	49.864,00	67.566,33
Новембар	168	271	45.528,00	61.380,88
Децембар	176	271	47.696,00	64.473,61

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор и топлог оброка, као и за износ увећане зараде за минули рад за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за прековремени рад.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, а најкасније до 5. у наредном месецу.

Месец у 2023. години	Износ учешћа
Јануар	54.000,50
Фебруар	57.657,50
Март	57.114,00
Април	56.106,00
Мај	58.834,50
Јун	57.815,50
Јул	59.496,00
Август	59.012,50
Септембар	57.832,00
Октобар	59.459,00
Новембар	58.736,00
Децембар	59.895,50

НЕОПОРЕЗИВИ ИЗНОСИ ПРИМАЊА – од 1. фебруара 2023. године до 31. јануара 2024. године			
ВРСТА ИСПЛАТЕ	ОСНОВ ЗА ИСПЛАТУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН	Члан ЗПДГ
1	2	3	
ОТПРЕМНИНА при отказу уговора о раду вишку запослених због технолошких, економских или организационих промена (по чл. 158. и 159. Закона о раду)	Исплаћује се у висини утврђеној општим актом, а не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код кога остварује право на отпремнину. Зарадом се сматра просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина	Неопорезиво до најнижих износа исплате по годинама рада из претходне колоне. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 19)
ЗАЈАМ који послодавац исплаћује запосленима	Исплаћује се у висини и према условима утврђеним општим актом код послодавца	Не опорезује се ако се отплаћује у складу са планом отплате	
СТИМУЛАТИВНЕ ОТПРЕМНИНЕ при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду	
ПОКЛОНИ деци запослених до 15 година старости поводом Нове године и Божића	На основу члана 119. став 2. Закона о раду, у складу са општим актом послодавца	Неопорезиво до 12.544 дин. по једном детету, док исплата преко тог износа, као и исплата детету старијем од 15 година, има карактер зараде	Члан 18. став 1. тачка 8)
НАГРАДЕ и друга слична давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, која произлазе из рада или друге врсте доприноса делатности исплатиоца	Исплаћује се у складу са одлуком послодавца	Неопорезиво до 16.666 динара годишње, остварено код једног послодавца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 85. став 1. тачка 11)
СОЛИДАРНА ПОМОЋ за случај рођења детета	Неопорезиво до висине просечне зараде исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, по новорођеном детету	Просечна зарада за месец октобар 2023. године објављена је 25. 12. 2023. и износи 119.791 динара. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 12)
НАКНАДА ЗА ИСХРАНУ – хранарине спортистима аматерима	Спортистима аматерима исплаћују аматерски спортски клубови у складу са законом којим се уређује спорт	Неопорезиво до 12.544 динара месечно. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 13)
НОВЧАНА ПОМОЋ ФИЗИЧКИМ ЛИЦИМА која нису запослена код даваоца, која не представља еквивалент за неки њихов рад, односно противуслугу или противчинидбу за неку њихову активност у односу на даваоца		Неопорезиво до 16.666 динара годишње, остварено од једног исплатиоца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 30)
НАКНАДА ТРОШКОВА БОРАВКА физичким лицима која учествују у програмима Европске уније и других међународних организација у области образовања, обука, спорта, рада са младима, науке, истраживања и иновација	Исплаћене у складу са наведеним програмима	Неопорезиво до 128.198 динара на месечном нивоу. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 31)
ПРЕМИЈЕ за додатно добровољно пензијско осигурање и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд и премије за добровољно здравствено осигурање, које послодавац уплаћује за запослене		Плаћа се порез на зараде (10%) и социјални доприноси (и из накнаде и на накнаду) на износ преко 7.529 динара нето. На износ до 7.529 динара не плаћају се ни порез ни доприноси	Чланови 146 и 21а
ПРЕМИЈЕ за неживотно колективно осигурање од последица незгода, колективно осигурање за случај тежих болести и хируршких интервенција и колективно осигурање живота за случај смрти запосленог услед болести	Такве уплате немају карактер зараде по Закону о раду, па се не плаћају социјални доприноси	Укупан износ је неопорезив уколико послодавац плаћа за све запослене	Члан 146

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси:
НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА